ISSN 2630-1539

Slovenski SBC podjetnik

Št. 15. | letnik 5 | April 2022

Revija za odgovorno podjetništvo

www.sbc.si

»RUSKO OROŽJE JE TUDI HRANA.«

Janko Janez Kodila. Kako uspešen proizvajalec vrhunske hrane vidi trenutno dramo na trgu hrane?
30

UKRAJINSKA VOJNA: KAJ SLEDI?

4-15

Vodilna podjetja in organizacije se zavedajo, da je pametno, varno ter zaposlenim privlačno in prilagojeno delovno okolje bistveno za večjo učinkovitosti ter dolgoročen poslovni uspeh na dinamičnem in konkurenčnem trgu.

Metra pameten sistem za omarice povsem spremeni dosedanjo predstavo glede pomena in koristi uporabe omaric ter pametnih načinov shranjevanja v najrazličnejših tradicionalnih in sodobnih delovnih okoljih ter načinih dela.

Edinstvena uporabniku prilagojena uporabniška izkušnja omogoča lažje, učinkovitejše in bolj organizirano delo, odpravlja nepotreben stres in napake ter izboljša osredotočenost, kreativnost, medsebojno sodelovanje ter počutje zaposlenih.

Vrhunska zanesljivost sistema pa omogoča, da odmislite zlomljene ključe in vse ostale težave pri uporabi in vzdrževanju.

Številne koristi in prihranki pri času, denarju, prostoru ter manjšem vplivu na okolje so razlogi, da vodilni ostajajo vodilni.

Metra.si

Nuša Pavlinjek, Roto:
Sode, ki jih izdeluje robot, prodajajo v deželo robotov. 59

Uvodnik
Top 5 za novo novo normalnost, letnik 2022 5

Rusko-ukrajinska vojna
Kateri so ključni poslovni izzivi zaradi ruske invazije? 6

Intervju: dr. Egon Zakrajšek
»Račun za tvegano strategijo do Rusije bo visok.« 8

Intervju: Bojan Kunovar
»Koristno bi bilo, da podjetja naredijo stresne teste.« 12

Energetika
Cene dviguje tudi suša 17

Kadrovanje
Znate zadržati zaposlene v podjetju? 18
Kadrovanje onstran meja – izziv ali rešitev? 24

Dohodnina
Višje plače: Kakšni bodo učinki na zaposlovanje? 28

Intervju: Janko Janez Kodila
»Rusko orožje je tudi hrana.« 30

Zelene napovedi
Ali poznate vse zelene trende? 34

Zelene napovedi
Sončne elektrarne bodo še naprej »in« 39

e-mobilnost
Pozor: vse več olajšav za nakup e-vozila 43

Energija in voda
Porabo energije bomo morali oklestiti 49

Digitalizacija
Digitalna Shakespearjeva dilema 54
Slovenija postaja dežela robotov 56
Sode, ki jih izdeluje robot, prodajajo v deželo robotov. 59
Naj vaša stavba začne razmišljati sama 63

Nič nas ne sme presenetiti
Kaj pa, če – zmanjka elektrike! 66

Novice o članih SBC 69

Slovenski SBC podjetnik

Št. 15. | letnik 5 | April 2022

Izdajatelj:
Izziv X, d. o. o.
Gornjesavska cesta 13b
4000 Kranj
info@podjetnaslovenija.si

Uredništvo:
urednistvo@podjetnaslovenija.si

Odgovorni urednik:
Goran Novković

Izvršna urednica:
Katarina Pernat

Oblikovanje:
Nenad Bebić

Lektoriranje:
Nina Drašler

Trženje oglasnega prostora:
Eko dežela, d. o. o.

ekodežela
Pozitivna energija ljudi in okolja

trzenje@podjetnaslovenija.si
01 5130 824

Partner revije:
SBC - Klub slovenskih podjetnikov GIZ

SLOVENIAN BUSINESS CLUB

Dunajska cesta 119
1000 Ljubljana
info@sbc.si

Slovenski SBC podjetnik je namenjen ambicioznim, odgovornim in vrhunskim slovenskim podjetnikom, starejšim in mlajšim, malim, srednjim in tudi največjim podjetjem ter vsem drugim podpornikom vrednote podjetnosti. Vsem, ki po svojih močeh podpirajo podjetno Slovenijo.

ISSN 2630-1539

....

V tej izdaji so svoje predloge za tematike prispevali naslednji člani strokovnega sveta in sveta podjetnikov pri reviji Slovenski SBC podjetnik: Andrej Lasič, Alenka Mozetič Zavrl, Marko Lotrič, Katarina Ložar, Katja Kraškovic, Aljoša Domijan, Matjaž Filipič, Marko Lukić, Andraž Grahek, Dušan Žužek, Sonja Šmuc, Aleksandra Heinzer, Dušan Jeraj, Ema Pogačar, Kristina Kočet Hudrap, Tone Stanovnik in Štefan Pavlinjek.
Vsem se iskreno zahvaljujemo.

PetrAm
RESORT & RESIDENCES

VAŠE LUKSUZNE POČITNICE

Petram Resort & Residences na z morjem obdani lokaciji v Savudriji ponuja 252 vrhunskih nepremičnin, ki v popolnoma integriranem letovišču omogočajo bivanje s posebnim življenjskim slogom.

Resort upravlja izkušen konzorcij partnerjev preko svoje nove luksuzne blagovne znamke Petram, ki nudi različne nepremičnine, naložbene priložnosti in luksuzne počitnice za vse lastnike ter njihove družine in prijatelje.

Brezskrbno bivanje v čudovitem okolju

Vsaka nepremičnina je vredna hotela s petimi zvezdicami, skrb zanjo pa je mogoče v celoti prepustiti resortu in si tako zagotoviti brezskrbne počitnice, pa tudi izboljšave in povrnitev naložbe. Odločite se lahko za vilo, apartma ali stanovanje.
V resortu je 12 vil z lastnimi strešnimi bazeni in še 43 čudovitih modernih vil, ki se odlično vklopijo v mediteransko klimo. Visoki standardi gradnje vam omogočajo, da se potopite v čudovito okolje, ki vas obdaja, na drugi strani pa zasebnost, razkošje in mir, namenjene samo vam in vašim najdražjim.
V večstanovanjskih stavbah je na voljo 18 stanovanj, v glavni stavbi (aparthotelu) pa še 179 turističnih apartmajev. »Stanovanja in apartmaji so moderni, z odprtimi vizurami in razgledi s pravo dozo razkošja in zasebnosti, ki vam bo omogočila nemoteno uživanje v vseh priložnostih,« pravita arhitektki Maja Bručić in Eva Cotman iz studia LAD 1.

Gradnja z mislijo na okolje

Celoten kompleks spada v energijski razred A+ s kakovostno toplotno izolacijo in uporabo obnovljivih virov energije. Sistem ogrevanja in hlajenja ter priprave tople vode je zasnovan z dvigalkami, ki uporabljajo energijo iz obnovljivih virov in s tem bistveno povečajo prihranke energije in zmanjšujejo škodljive vplive na okolje, predvsem zrak in vodo.
Pozorni smo tudi na ločeno zbiranje odpadkov in uporabljamo rekuperacijo, torej energijo odpadnega zraka. Okna in vrata znamke Schuco so izdelana iz ALU podbojev s prekinjenim toplotnim mostom, zasteklitev pa je dvoslojno IZO steklo, ki je tudi nizkoenergijsko in ima termoodsevni premaz, kar omogoča velike steklene površine brez povečane porabe energije.

Investitorji z izkušnjami

Investitor Čista voda projekt, d. o. o. je istrsko podjetje, projekt Petram resort & residences pa se izvaja v sodelovanju z znanima investitorjema MK Group in Aleksandar Group. Podjetje MK Group je eno vodilnih holdingov na področju kmetijstva, turizma in energetske učinkovitosti v jugovzhodni Evropi, skupina Aleksandar pa je v svojem kot 25-letnem delovanju na srbskem trgu zgradila nekaj sto tisoč kvadratnih metrov stanovanjskih in poslovnih površin, s čimer si je ustvarila sloves zanesljivega, varnega in iskanega partnerja na področju nizkih gradenj in naložb.
Projektiranje projektov izvaja podjetje LAD 1 studio, Lotus Group kot blagovna znamka tega podjetja pa je znana po sodobni viziji in inovativnih, drznih in brezhibno izvedenih arhitekturnih rešitvah. Predvideni rok dokončanja je junij 2022.

www.petramresort.com
sales@petramresort.com
+385 52 708 003
+385 99 58 26 201

TOP 5 ZA NOVO NOVO NORMALNOST, LETNIK 2022

Goran Novković

Kaj storiti, ko iz ene negotovosti, ki je zaradi pandemije trajala dve leti, kar takoj skočimo v novo negotovost, ki jo prinaša vojna na evropskih tleh?
Najprej je seveda dobro, da ohranimo trezno glavo. Potem pa se je dobro modro pripraviti na 2. del nove normalnosti. Po tisti v letu 2020 zdaj še na novo novo normalnost v letu 2022.
Glavno temo tokratne, aprilske izdaje naše revije smo zato pripravili skupaj z dvema močnima poznavalcema gospodarskih in finančnih razmer doma in po svetu, dr. Egonom Zakrajškom iz švicarske Banke za mednarodne poravnave in Bojanom Kunovarjem iz KF Financ.
Če bi se odločal, kateri so njuni najpomembnejši nasveti, bi se odločil za naslednjih 5:

Pamet v glavo. Previdno in hkrati pogumno.

1 Zagotovite si stabilen vir energije, četudi po malce višji ceni. Bančni viri so še ugodni.

2 Pazite na likvidnost. Pripravite si likvidnostne vire.

3 Ne silite brezglavo v nove investicije. Obresti so sicer še nizke. A to še ne pomeni, da se je razumno zadolžiti čez meje zmernosti.

4 Opravite stresni test: kje ste najbolj ranljivi in kako zelo ste ranljivi.

5 Poiščite poslovne priložnosti na področjih zelenih virov in novih tehnologij.

Previdnost je mati modrosti. Če boste poleg tega še v dobri kondiciji, je kriza lahko celo priložnost.
Slovenija je v novo novo normalnost, letnik 2022, vstopila robustnejša kot leta 2008. Banke so robustne, tako kot po vsej EU. Podjetja pa so celo manj zadolžena kot evropska in ameriška, ki imajo zato pred sabo morda večje izzive.
Za vse nas zato velja: pamet v glavo, previdno in hkrati pogumno.

KATERI SO KLJUČNI POSLOVNI IZZIVI ZARADI RUSKE INVAZIJE?

Kaj pravijo nekateri vodilni svetovni ekonomisti in kakšne so napovedi vodilnih svetovnih ekonomskih ustanov?

Jan Tomše

Tri rije od štirih ameriških in evropskih ekonomistov napovedujejo, da bo zaradi rusko-ukrajinske vojne globalna gospodarska rast nižja, inflacija pa višja. Tako so vodilni poznavalci gospodarstva marca odgovarjali v anketi IGM Foruma, raziskovalnega središča čikaške univerze.

Menijo torej, da se mora svet pripraviti na stagflacijo. Evropska centralna banka (ECB) evrskemu območju za letos napoveduje 3,7-odstotno gospodarsko rast, za polovico odstotne točke nižjo kot pred začetkom ruskega napada na Ukrajino. Projekcijo rasti znižujejo začasne negotovosti in motnje v dobavah energentov.

Mednarodni denarni sklad (IMF) svari pred inflacijskimi učinki cen energentov in surovin. ECB za letos evrskemu območju napoveduje 5,1-odstotno inflacijo. Podobno kaže anketa, ki jo je švicarski KOF Swiss Economic Institute opravil v multinacionalkah: pričakovanja inflacije so se zaradi višjih cen energentov in surovin občutno povečala, zlasti v proizvodnji.

Živahnost inflacije lahko v zadnjem času občutimo pri cenah plina, nafte in nekaterih drugih dobrin. »Čeprav evropsko gospodarstvo ni odločilno odvisno od gospodarskih odnosov z Rusijo, bodo višje cene energentov negativno vplivale na nekatere evropske trge. Zlasti na tiste v vzponu,« ocenjuje Markus Brunnermeier s Princetona. Motnje na trgu bi lahko bile vidne pri sestavnih delih za čipe, energentih, pšenici.

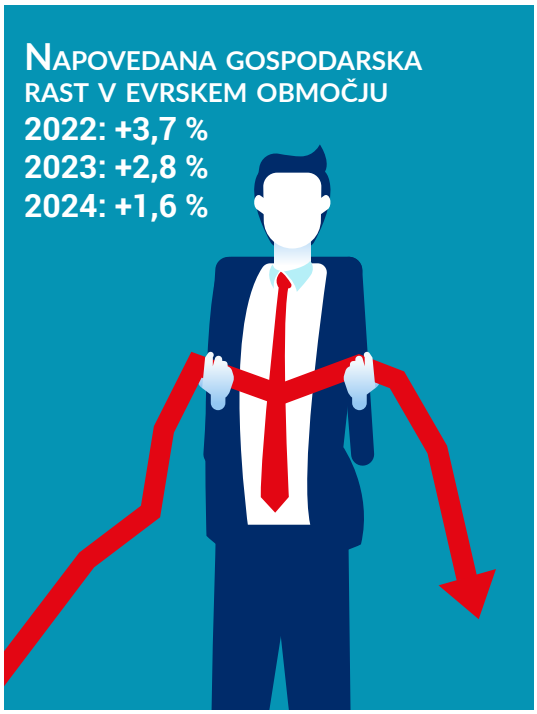

IZZIVI ZA PODJETJA IN REGULATORJE

V investicijski banki in svetovalni multinacionalki J. P. Morgan so pred dnevi analizirali vpliv vojne v Ukrajini na svetovne trge. Poleg upočasnjevanja gospodarske rasti izpostavljajo naslednja tveganja:

1. **Upad potrošnje zaradi višjih cen goriva in hrane.**
2. **Motnje v dobavnih verigah.**
3. **Zniževanje bonitetnih ocen in vrednosti imetja za podjetja, ki imajo izpostavljenost do ruskih partnerjev.**

4 Kibernetska tveganja.

5 Uvajanje strožjih monetarnih ukrepov.

Prav zadnje, torej monetarni ukrepi, v trenutnih razmerah predstavlja poseben izziv, so prepričani analitiki J. P. Morgana. Učinki sankcij proti Rusiji bodo po navedbah Mednarodnega denarnega sklada prinesli dva pomembna izziva:

- za monetarne oblasti: spremljanje in odzivanje na prelivanje naraščajočih mednarodnih cen v inflacijo nacionalnih gospodarstev,
- za fiskalno politiko: ranljivejši bodo potrebovali pomoč ob naraščajočih življenjskih stroških.

Pri J. P. Morganu menijo, da so v trenutnih razmerah za evropske in ameriške proizvajalce lahko zanimiva tesnejša partnerstva z izvozniki surovin in materialov z Bližnjega vzhoda, s severa Afrike in iz Latinske Amerike.

Nova blokovska delitev?

Vojna v Ukrajini in sankcije proti Rusiji bi lahko sedanje globalno ravnovesje, ki temelji na medsebojnem ekonomskem sodelovanju, v prihodnje pomaknile v smer večje blokovske delitve velesil.

Tako v prispevku Učinek geopolitičnih konfliktov na trgovanje, rast in inovacije (The impact of geopolitical conflicts on trade, growth, and innovation: An illustrative simulation study, op. a.) razmišljata Eddy Bekkers in Carlos Góes. Avtorja izpostavljata, da bi se po razgradnji obstoječe gospodarske prepletenosti lahko oblikovala dva bloka: na eni strani amerikocentričen, na drugi kitajskocentričen blok.

»To bi do leta 2040 raven globalne blaginje zmanjšalo za okoli pet odstotkov. Izgube bi bile večje (več kot desetodstotne) na manj razvitih območjih, ki danes najbolj pridobivajo ravno zaradi učinkov, povezanih z novimi tehnologijami,« menita avtorja.

»RAČUN ZA TVEGANO STRATEGIJO DO RUSIJE BO VISOK.«

Dr. Egon Zakrajšek je eden vodilnih slovenskih ekonomistov. Trenutno je višji svetovalec pri Banki za mednarodne poravnave v švicarskem Baslu. Pred avgustom 2019 je bil član ožjega vodstva oddelka za monetarne zadeve v Ameriški centralni banki (Fed). Krize spremlja že dolga leta. Z nami se je pred dnevi pogovarjal na 1. ekskluzivnem webinarju za člane kluba Podjetna Slovenija.

Goran Novković, foto: Barbara Reya

Kako gre za inflacijo, seveda ta ni primerljiva z jugoslovansko pred več kot tremi desetletji. A vendarle, kakšna je nevarnost psihološke spirale pri zdajšnjih inflacijskih razmerah?

Slovenija je zdaj del območja evra. Monetarna politika je v rokah Evropske centralne banke (ECB), ki je bistveno bolj odgovorna, kot je bila nekdanja Narodna banka Jugoslavije.

Največjo skrb ta hip vzbuja širok razpon produktov, kjer se cene zvišujejo. Kamorkoli gremo, povsod opazimo višje cene. Na bencinskih servisih, pri računih za elektriko, plin … Kupna moč potrošnikov zato pada.

Najpomembnejše vprašanje je, ali potrošniki lahko zahtevajo povrnitev kupne moči z višjimi pla-

čami. Najbolj nevarna so previsoka pričakovanja po višjih plačah. Podjetjem se povečajo stroški, zato zvišajo cene in začne se spirala. Razmere za kaj takšnega so po državah zelo različne. Odvisne so od strukture trga dela, kolektivnih pogodb in podobno. ECB to spremlja in bo morala ukrepati.

V Nemčiji tako opisane dinamike še ni. To je zelo pomembno gospodarstvo v EU, vendar se to lahko spremeni. Če se bo spremenilo, bo takšno dinamiko težko ustaviti; ekonomija bo najbrž v slabem stanju, zato bo lahko višja tudi brezposelnost.

Trenutno je veliko različnih razlogov za negotovost. Epidemije še ni konec. Pa vojna v Ukrajini, inflacija, energetski cenovni šoki. Hrana se draži, surovine tudi, pričakujemo pritiske na plače. Ali se lahko zgodi celo podobna kriza kot pred približno 15 leti?

Seveda se lahko zgodi. Razlogi bi sicer bili drugačni kot leta 2008. Takrat je bil nepremičninski balon vreden 300 milijard dolarjev, kar je bilo enako vrednostim izgub na kakšen slab dan na Wall Streetu. Toda ni bilo jasno, koliko zadev je bilo

»Bistveno vprašanje: ali potrošniki lahko zahtevajo povrnitev kupne moči z višjimi plačami.«

prepletenih s tem balonom. Ko se je začelo vse sesuvati, smo se znašli v globalni ekonomski krizi.

Lahko se spet zgodi. A težko je predvideti, kaj bi sprožilo takšno dinamiko. Je pa to možen scenarij.

Kaj bi bilo za evropsko in slovensko gospodarstvo letos huje: to, da bi se razmahnila vojna v Ukrajini in ne bi bilo ne dobre setve ne žetve, ali to, da bi se zaradi kakšnega seva spet razširila epidemija?

Pri pandemiji je s cepljenjem, zlasti starejših, po evropskem in ameriškem modelu spopada z virusom, mogoče preprečiti preveliko obremenitev zdravstvenega sistema. Kitajski način boja

Pametna vizitka za vaš posel

V podjetju Mediaplan 8 ne stojimo na mestu. Gledamo v prihodnost in sledimo trendom. Zato smo skupaj s partnerjem AdSigner razvili nov produkt, ki ga vaš posel nedvomno potrebuje.

Izboljšajte svojo poslovno komunikacijo s pametno vizitko

Pametne vizitke so opremljene z integrirano tehnologijo NFC, ki vam omogoča, da svoje kontaktne podatke, družabna sporočila in še veliko več brezstično prenesete v kateri koli pametni telefon brez potrebe po aplikaciji.

Pametno vizitko približate pametnemu telefonu ali poskenirate QR kodo. Tako hitro in preprosto.

Pametna vizitka je odličen dodatek k vaši digitalni preobrazbi in splošni strategiji korporativne komunikacije ob enem pa trajnostna rešitev, prijazna do okolja.

tag.adsigner.com

MEDIAPLAN8 butična tiskarna

v sodelovanju z: ADSIGNER® tag

www.mediaplan8.com
08/201 85 85

»Podjetniki naj si zagotovijo stabilen vir energije, četudi po malce višjih cenah.«

z epidemijo ni najbolj pameten. Težave s setvijo in žetvijo pa bi najbolj prizadele manj razvite države.

Mar ni celoten ekonomski sistem v EU, tako bank kot podjetij, bolj robusten kot pred 15 leti?
To je res. Po veliki krizi se je spremenila regulativa, zlasti glede kapitalske in likvidnostne ustreznosti komercialnih bank. Banke so bistveno bolje pripravljene.

Zadolženost podjetij in držav v Evropi in ZDA pa je občutno višja kot pred veliko krizo. Ranljivosti so se iz bank preselile v druge sektorje.

V Sloveniji se zdi, da so razmere malo drugačne. Javni dolg v BDP se je sicer zvišal, a je še pod povprečjem EU. Podjetja pa niso zadolžena. Ali je to priložnost za slovenska podjetja na trgu?
Seveda je lahko priložnost. Bančniki in investitorji bodo vedno iskali dobre priložnosti. Dobra podjetja lahko to priložnost izkoristijo.

A po drugi strani v takšnih razmerah vsi raje ravnajo previdno in se strateško izogibajo tveganjem. Investitorji in banke raje sedijo na denarju. Tudi časi ugodnega kreditiranja bodo minili.

Ena od napovedi, sicer malo politična, je, da cene energentov srednjeročno ne bodo tako visoke, ker bodo sankcije sicer koristile Rusiji, saj bo energente lahko drago prodajala v tretje države. Cilj naj bi bil zdaj napolniti skladišča in diverzificirati vire, potem pa naj bi cene padle in to bi bil glavni udarec za Rusijo. Kaj menite o tem?
Kitajska in Indija že na veliko kupujeta rusko nafto. Deloma jo Rusija lahko proda tako, vendar s precejšnjim popustom. Vse te ruske nafte in plina pa ni mogoče prodati kar tako. Plin je denimo vezan na plinovode, nafta na naftovode. Rusija ima tudi omejene skladiščne zmogljivosti, vrtine bo treba zapirati. Pozneje jih ni tako preprosto spet odpirati.

Dejstvo pa je, da se je Evropa odvisnost od ruskih energentov odločila zmanjšati po zelo boleči poti. Strategija do Rusije, zlasti nemška, katere cilj doslej je bil Rusijo z energenti približati evropski skupnosti, se je izkazala za zelo tvegano. Zdaj bo to treba plačati. Račun bo visok, tudi za slovenske potrošnike.

Dolgoročno bo to pomenilo hitrejši prehod na zelene vire energije, kar je potrebno. Toda lažje bi bilo, če bi se ta prehod zgodil bolj postopno, ne tako eksplozivno.

Kaj bi storili vi, če bi bili v vlogi podjetnika, ki porabi precej energije?
Poskušal bi si nekje zagotoviti stabilen vir energije, četudi po malo višji ceni in ob pomoči bančnih virov, če so ti sorazmerno ugodni. Prednost bi dal stabilnosti pred lovom na morebitne nižje cene energentov v prihodnje. Zdajšnje razmere se kratkoročno ne bodo umirile. Trajale bodo kar nekaj časa.

Katera so v tem trenutku največja tveganja za podjetnike?
Prva je nevarnost globoke recesije na trgu, če bi se cene energentov dodatno bistveno zvišale. To bi oklestilo kupno moč in povpraševanje na trgu. Znašli bi se v podobnih razmerah kot v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja ob Opecovih naftnih šokih.

Ker bi se ECB zaradi inflacije morala odzvati, bi se finančni in kreditni pogoji zelo zaostrili. To pa bi zaviralo rast. Vprašanje za podjetnike bi bilo v tem primeru, kako v takšnih razmerah, ob nizkih ali negativnih stopnjah rasti, preživeti nekaj četrtletij, ne le enega.

Ali morda po drugi strani vidite kakšno priložnost za podjetnike?
Seveda, zlasti za podjetja v dejavnosti obnovljivih virov energije. Ta podjetja imajo izjemno priložnost za razvoj in prodor na trge.

Druga skupina, ki ima priložnost, pa so vsi, ki so inovativni, kreativni in se ukvarjajo s tehnološkim razvojem. Podjetja se v takšnih razmerah obrnejo k racionalizaciji. Pregledala bodo vse procese, tudi tehnološke.

Ekskluzivni webinarji za člane kluba Podjetna Slovenija
Webinar z dr. Egonom Zakrajškom je bil 6. aprila letos prvi v nizu načrtovanih webinarjev z vrhunskimi gosti na najbolj aktualne teme.
Letos jih bomo izpeljali še nekaj. Vse bralke in bralce vabimo, naj se vključijo v klub Podjetna Slovenija, s čimer si lahko pridobijo vrhunske informacije za svoje poslovanje ob pravem času.

trzenje@podjetnaslovenija.si

PODJETNA SLOVENIJA

ek elpro križnič

Tehnološki partner
Pametna tovarna z najsodobnejšo tehnologijo – industrija 4.0

Trajnostni partner
Odgovornost do okolja, zaposlenih in družbe

Strateški partner
Celovita storitev od razvoja do izdelka

ek electric

Celovite rešitve v elektroenergetiki

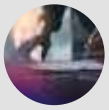

Svetovanje in celostne rešitve v elektroenergetiki.

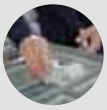

NN sestavi stikalnih in krmilnih naprav.

Močnostni NN sklopi SIEMENS SIVACON S8.

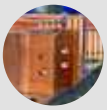

Avtomatiziran CNC izsek in upogib bakrenih ploščatih profilov.

Tehnična izvedba transformatorske postaje (TP) s kompletno izvedbo PZI projektne dokumentacije ter meritvami in spuščanjem v pogon.

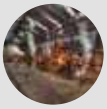

Storitve na področju elektroinštalacij, energetike, elektrifikacije strojev in montaže naprav obnovljivih virov energije.

ek metal

Celovite rešitve v obdelavi pločevine

Storitve CNC predelave pločevine (laserski razrez, upogib, prebijanje-izsekovanje, varjenje, brušenje, tesnjenje, vtiskovanje vijačnega materiala).

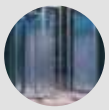

Sestava polizdelka ali končnega izdelka za potrebe kupca od ideje do razvoja. Izdelava kovinskih delov z možnostjo vgradnje ostale opreme.

Izdelava specializiranih nerjavnih kovinskih ohišij, za potrebe Ex-okolja, farmacije in drugih dejavnosti, kjer so v ospredju zahteve po kakovosti in varnosti.

Napredne tehnološke zmogljivosti in avtomatiziran strojni park svetovno priznanega proizvajalca Trumpf.

Z znanjem nad izzive.
S tehnologijo do popolnosti.
S trajnostjo v prihodnost.

+386 2 292 80 00 info@e-k.si elpro-kriznic.si

»KORISTNO BI BILO, DA PODJETJA NAREDIJO STRESNE TESTE.«

Bojan Kunovar je direktor KF Financ, ki se ukvarja s finančnim svetovanjem, in Alfi skladov, kjer upravljajo alternativne investicijske sklade. Finančni strokovnjak, ki ve, kako naj se podjetja zavarujejo pred tveganji v turbulentnih časih.

Goran Novković, foto: Barbara Reya

Ali ta hip živimo v iluziji lepega? Kje v letih 2022 in 2023 vidite največje čeri za podjetnike in podjetja?

Časi so res nenavadni. Rezultati večine podjetij so bili po mojih informacijah v letu 2021 zelo dobri, rekordni. Skoraj vsa podjetja še vedno dobro poslujejo.

Vsi pa opažajo težave s cenami surovin in dobavljivostjo različnih materialov. Dobavni roki se zamikajo. Vojna v Ukrajini je še povečala izzive v nabavnih verigah.

Pred njo je blago iz Kitajske prihajalo po morju, del pa tudi po kopnem prek Rusije in Ukrajine. Dobava prek teh držav se je v veliki meri ustavila. Včasih je težko zakupiti kontejnerje vnaprej oziroma doseči še ustrezne cene.

Ta izziv so povečali še pretresi zaradi rasti cen energentov. V prvem četrtletju so se cene energentov že začele umirjati, zdaj pa so spet eksplodirale.

Ali ni pri energentih morda pričakovati, da se bodo cene začele umirjati, če ne bo eskalacije razmer v Ukrajini?
Cene energentov se bodo po moji oceni zagotovo začele umirjati. A vprašanje je, na kateri cenovni ravni se bo to umirjanje ustavilo. Cen, ki smo jih poznali do polovice lanskega leta, ne bomo več videli.

Ob tem so prisotni še kadrovski izzivi. Težko je dobiti nove zaposlene, stroški dela se višajo, tudi zaradi inflacije. Vprašanje je, do kdaj se bo vse to valilo, preden pride do »resetiranja«. Morda se bo to zgodilo konec letošnjega leta, morda prihodnje leto ...

V primerjavi s prejšnjo krizo imamo zdaj to prednost, da so podjetja bolj zdrava in manj zadolžena.

Imajo podjetja res toliko maščobe, da se lahko zelo dobro spopadejo s krizo?
Večinoma da. Težave bodo imela podjetja z majhnimi maržami. Ta nimajo tolikšnih rezerv.

Ne verjamem, da bo prišlo do takšne krize kot pred dobrim desetletjem. Tudi banke so namreč v bistveno boljšem stanju. Likvidnosti na trgu je dovolj. Ne pričakujem ravno mega pretresov, bodo pa posamezne panoge trpele bolj kot druge.

Kaj predlagate podjetnikom, da storijo v takšnih razmerah?
Pazijo naj na likvidnost. Naj imajo pripravljena likvidna sredstva.

Najbrž ni potrebe po brezglavih investicijah, ki so se jih sicer lotevali v zadnjih letih zato, ker je bil denar poceni in ga je bilo dovolj. Obresti so sicer še nizke, a to ne pomeni, da se je razumno zelo zadolžiti. Pri najemu posojil je modro biti zmeren.

»Modro je najti naložbo, kjer se zaradi inflacije najmanj izgublja«

Tudi za usklajeno ročnost obveznosti in prilivov je dobro poskrbeti. Obresti bodo pri posojilih s spremenljivo obrestno mero prej ali slej začele naraščati. Nič posebnega, pomembni sta le zmernost in preudarnost.

V zadnji veliki krizi so v bankah delali stresne teste. Lahko kaj takšnega počnejo tudi podjetja?
Da, to bi bilo koristno. Vsako podjetje bi moralo vedeti, na katere dejavnike je najbolj občutljivo. Dobro je imeti analizo občutljivosti, če je podjetje denimo zelo odvisno od cen vhodnih materialov ali je preveč odvisno od dveh velikih kupcev in podobno, o tem, kako to lahko vpliva na primer na denarne prilive ali na sposobnost odplačevanja posojil. To bi morali vedeti v vsakem podjetju.

V Alfi skladih ste v zadnjih letih vstopali v podjetja, tudi manj dobro stoječa. Pa so podjetja res počela to, kar pravite, da bi bilo dobro?

V podjetjih se tega čedalje bolj zavedajo. Tudi banke to zahtevajo od podjetij, ki jemljejo posojila.

Kaj pa bi jim svetovali pri nakupu bazičnih vhodnih materialov in energentov? Naj si naredijo zalogo ali je cena zdaj že previsoka?
To je težko vprašanje; težko je reči, ali smo že dosegli vrh. Gre za podobne razmere, v kakršnih bi bili v primeru rasti cen delnic na borzi.

Naj si podjetja pripravijo dolgoročno strategijo, kako se bodo zavarovala pred cenovnimi tveganji v prihodnosti. Lahko kupujejo po četrtletjih ali kaj drugega. Ne smejo pa se spet prepustiti razmeram na trgu.

Je bolje kupovati po visokih cenah, če hkrati zagotoviš tudi visoke cene na prodajni strani, kot pa biti povsem odvisen od tržnih razmer in tvegati?
Da, če je to mogoče. To je lovljenje ravnotežja. Ni pa mogoče vsega prodati po visokih cenah.

Kaj pa svetujete podjetjem, ki imajo maščobo, torej precej presežka likvidnih sredstev? Pred pandemijo je bil nasvet o tem, kam jih vložiti, najbrž drugačen kot zdaj. Kam naj takšna podjetja zdaj investirajo presežke?
Da. Na eni strani lahko spremljamo inflacijo. Že slednja, ne samo ležarine, bo najedala vrednost denarja. Pri obveznicah je trenutno podobno, kot če bi denar ležal v banki.

Dodaten izziv je ročnost. Če gre za dve ali tri leta, je logično, da se investira v naložbe, ki niso samo bančni depozit. Tako se doseže vsaj malo večji donos.

Je pa tveganje ta hip večje, kot je bilo. Zato je od vsakega posameznika odvisno, koliko je pripravljen tvegati. Ni pa modro tvegati denarja, ki je potreben za ohranjanje zdravja podjetja. Pametno je najti naložbo, kjer se zaradi inflacije najmanj izgublja, in slediti načelu razpršenosti.

Kaj pa kadri in pričakovani pritiski za višje plače?
S kadri naj ravnajo lepo. ☺ Da se bodo ti v podjetju počutili dobro, da bodo v njem videli dolgoročne izzive in priložnosti za rast.

Ali so naša podjetja še vedno malo preveč domačijska, ko gre denimo za zaposlovanje tujih kadrov? Skoraj nihče denimo ne govori o tem, da bi zaradi ukrajinske vojne morda bolj proaktivno nastopili pri zaposlovanju Ukrajincev, ki morajo žal zapuščati državo.
Mi vidimo, da marsikje podjetja že precej zaposlujejo tujce. Izziv pa so postopki, ki so dolgi in zapleteni. Naša izkušnja je, da smo morali na odobritev za zaposlitev tujca čakati mesece, celo pol leta.

Tujci morajo zato imeti res veliko željo, da pridejo v Slovenijo, če toliko časa čakajo na papirje. Medtem si seveda lahko tudi premislijo ali priložnost dobijo drugje. Te postopke bi najbrž lahko malo poenostavili.

STROJEGRADNJA

Nudimo razvoj naprav, strojev in linij po željah kupca in normativih za strojegradnjo za splošno ali namensko rabo

PROIZVODNJA

Nudimo serijsko izdelavo kakovostnih kovinskih proizvodov in izdelavo proizvodov iz plastike

STORITVE

Nudimo vzdrževalna dela in servis ter načrtovanje in izdelavo namenskih kovinskih delov po naročilu

O NAS

Smo podjetje, ki svojo dejavnost usmerja na področje izdelave orodij, naprav in linij za potrebe naših kupcev, s specialnimi potrebami, ter za področje izdelave raznih kovinskih in plastičnih izdelkov v manjših ali večjih serijah.
Dejavnosti našega podjetja so razdeljena na tri področja:

KONTAKT: 00 386 - 730 81 797 info@bos.si www.bos-grubar.com

Zaščita izdekov iz epe folije – prilagojena vašim potrebam
Svetujemo. Razvijemo. Izdelamo.

Rešitve iz penjenega polietilena, ki zagotavljajo zaščito vašega izdelka med transportom ter tudi med proizvodnim procesom. Pena oblikovana s strokovnim znanjem, ščiti tudi najbolj občutljive predmete, različnih oblik.

EPE - PENJENI polietilen

Zaprtocelični ekspandirani penjeni polietilen - EPE je 100% reciklabilen. Je Izredno lahek in elastičen. Nima vonja in ne vpija vlage. Dobro absorbira udarce in zagotavlja dobro zaščito občutljivih izdelkov.

100% reciklabilen

Izdelki iz penjenega polietilena so ekološko nesporni. Pri postopku penjenja so uporabljeni penilci brez HFC in CFC, ki so okolju neškodljivi. Tako so izdelki iz EPE stoodstotno reciklabilni.

Uporaba

Z našimi strankami ustvarimo partnerski odnos. Želimo da bi bili vaši izdelki boljši - varnejši, tišji, ...Vaš izdelek želimo zaščititi, da pride varno do vašega kupca ali pred mehanskimi poškodbami že med samim proizvodnim procesom. Uporablja se za pošiljanje industrijske elektronike, zabavne elektronike, gospodinjskih aparatov, medicinske opreme, hladne verige in različnih aplikacij.

Lasten in razvoj in oblikovanje

Lastno oblikovanje in povezava z design centrom z več z več kot 10.000 rešitvami. Od ideje do izvedbe. Glede na vaše potrebe, vam oblikujemo embalažo. Vsak izdelek, je popolnoma prilagojen vašim zahtevam. Za vas želimo oblikovati učinkovito ter stroškovno ugodno zaščito.

Okolje

Pri oblikovanju, svoje znanje uporabimo, da porabimo čim manj penjenega polietilena in kljub temu dosežemo optimalno delovanje in zaščito izdelka, da proizvod nepoškodovan doseže svoj cilj.
Dobro vzmetenje in pametno oblikovanje omogočajo manjši volumen in posredno manj emisij ogljikovega dioksida v ozračje.

Penjeni polietilen je odporen na različne vplive in je 100% reciklabilen.
Ves penjeni polietilen lahko recikliramo in ponovno uporabimo.

Vaša težava je naš izziv. S svojim znanjem in večletnimi izkušnjami, svetujemo, razvijemo in izdelamo ustrezno zaščito za vaš izdelek.

Manimo
www.manimo.si

Žnidarčičeva ulica 33, 5290 Šempeter pri Gorici, Slovenija
Tel: +386 (0)5 393 90 02, Gsm: +386 (0)40 205 670,
E-pošta: info@manimo.si

SIQ
ISO 9001 Q-1395
ISO 14001 E-638
ISO 45001 H-148

Član SBC

VODILNI V PROIZVODNJI MAZIV

OLMA je podjetje s proizvodnjo maziv z že več kot 70-letno tradicijo. Prisotna je tako na trgu jugovzhodne Evrope kot tudi v zahodni Aziji ter ima dolgoletno zgodovino sodelovanja multinacionalkami, njihovo kakovost pa potrjuje več kot 2000 zadovoljnih strank.

OLMA proizvede več kot 43 % vseh maziv v Sloveniji, lastni razvoj in proizvodnja pa jim pri tem omogočata maksimalno prilagodljivost. V letu 2021 so tako ustvarili kar 26 milijonov evrov letnega prometa.

Široka paleta lastnih proizvodov

Podjetje OLMA se že 15 let aktivno ukvarja z izdelavo zasebnih blagovnih znamk motornih in industrijskih olj za naročnike, nudi pa tudi izvajanje laboratorijskih meritev.
Njihov prodajni program zajema široko ponudbo z več kot 3.000 izdelki, med katere spadajo:

- industrijska maziva,
- hladilno-mazalne tekočine,
- maziva za osebna in tovorna vozila,
- masti,
- tekočine proti zmrzovanju,
- maziva za specialne aplikacije,
- AdBlue®.

Svoj prodajni program poleg lastnih proizvodov dopolnjujejo tudi z zastopstvom tujih blagovnih znamk. Njihovi glavni dobavitelji so izključno globalna podjetja iz EU trga, ki zagotavljajo poslovanje skladno z REACH in zakonodajo o kemikalijah.

Najsodobneje opremljen laboratorij

Kot del edine slovenske tovarne industrijskih olj in maziv je bil v središču Ljubljane Leta 2017 zgrajen en najsodobnejših kemijsko-reoloških laboratorijev srednje in vzhodne Evrope – laboratorij OLMA. V njem se tako združujejo dolgoletna tradicija in izkušnje z najsodobnejšimi merilnimi napravami in standardi.
Ponujajo različne meritve z merilnimi napravami, ki jih ima redkokateri laboratorij v Evropi:

- navidezna viskoznost pri visokih temperaturah in strižnih obremenitvah (HTHS),
- navidezna viskoznost in mejna napetost tečenja pri nizkih temperaturah (MRV),
- dinamična viskoznost pri nizkih temperaturah (Brookfieldov viskozimeter),
- metoda s štirimi kroglicami (Four-ball),
- določevanje ohlajevalnih karakteristik kalilnih olj,
- določevanje stopnje čistosti olj.

Kakovost potrjujejo številni certifikati

Kakovost svojih proizvodov in poslovanja na podjetju OLMA dokazujejo z najvišjimi standardi kakovosti in natančnosti: VDA, ISO 9001:2015 in ISO 14001:2015.
Tako izvajajo certificirane meritve kakovosti za AdBlue® po ISO in VDA, za motorna olja po ACEA in SAE, za hidravlične tekočine po DIN in ISO. Kakovost industrijskih olj je izkazana z različnimi certifikati in standardi za posamezne aplikacije, na primer DIN EN ISO 21469, Kosher in Halal standard in drugi.
V podjetju imajo dolgoletne izkušnje v sodelovanju z Univerzo v Ljubljani in Univerzo v Mariboru ter Institutom Jožef Stefan, ki jim omogočajo razvoj namenskih rešitev in izobraževanje strank.

CENE DVIGUJE TUDI SUŠA

Na ceno električne energije vplivajo številni dejavniki. Kaj vam svetuje strokovnjak?

Jan Tomše

»Zagon gospodarstva po pandemiji covida-19, draženje emisijskih kuponov za izpuste CO_2 in zemeljskega plina, zapiranje premogovnih elektrarn (zelena transformacija), v zadnjem času prav tako dogajanje v Ukrajini, ki ima še dodaten vpliv na ceno zemeljskega plina, ter preusmerjanje v nakup dražjega utekočinjenega naftnega plina iz ZDA. Vse našteto vpliva na ceno električne energije na trgu,« izpostavlja dr. Miloš Pantoš, profesor na ljubljanski Fakulteti za elektrotehniko ter poznavalec energetskih trgov in strokovnjak za energetske sisteme.

Razlogi za rast cen električne energije so poleg iskanja rešitev za vzpostavitev čim manjše energetske odvisnosti in diverzifikacije nabavnih poti tudi subjektivni – zlasti panika na trgu in hitri odzivi, ki dodatno spodbujajo rast cen. V Sloveniji in regiji na cene elektrike močno vpliva tudi hidrologija, sploh v zadnjih mesecih, ko imamo izrazito sušno obdobje, opozarja Pantoš.

Kaj sledi v prihodnjih mesecih?

O tem, kaj bo s ceno električne energije v prihodnje, je po sogovornikovih besedah težko dajati gotove ocene. Na ceno bodo vplivali količina dežja, stanje gospodarstva v EU, dogajanje na trgu zemeljskega plina in nafte.

Dogajanje na veleprodajnih trgih električne energije se najhitreje odrazi v proizvodnih in industrijskih dejavnostih. Z zamikom se odzove maloprodajni trg, ki z elektriko oskrbuje končne uporabnike – gospodinjstva in storitvena podjetja.

Dr. Miloš Pantoš pojasnjuje, kako poteka oblikovanje cen električne energije.

Na veleprodajnem trgu:

Ključen dejavnik za gibanje cene električne energije na veleprodajnem trgu je cena zemeljskega plina, ki trenutno pada. Pričakovati je, da se bodo cene električne energije do poletja znižale. Padec cen proti poletju je tudi sicer pričakovan.

Proti jeseni navadno sledi dvig, saj je takrat na strani industrijskih podjetij povečano povpraševanje po energiji. Podjetja imajo takrat potrjene poslovne načrte in znane potrebne količine električne energije za prihajajoče leto, to pa je tudi čas pričakovanih ohladitev, kar se prav tako izrazi v višjih cenah električne energije, nadaljuje dr. Pantoš.

Na maloprodajnem trgu:

Na maloprodajnem trgu je oblikovanje končne cene električne energije odvisno od tega, po kakšni strategiji in po kakšni ceni so elektriko kupovali dobavitelji na veleprodajnem trgu.

Kako se prilagoditi trenutnim razmeram?

Dr. Miloš Pantoš podjetjem svetuje::

1. OBRNITE SE NA STROKOVNJAKE: Do nedavnega elektrika podjetjem ni predstavljala velikega stroška, zato temu niso posvečala posebne pozornosti. V trenutnih razmerah je smiselno razmišljati o zaposlitvi kadrov, ki so specializirani za spremljanje dogajanja na trgih elektrike in drugih energentov. Ti svetujejo, kako naj podjetja ravnajo in kakšne nabavne strategije naj uberejo. To pride v poštev zlasti za večja podjetja. Manjša naj se za nasvet obrnejo na zunanje, neodvisne strokovnjake.

2. POVEŽITE SE Z DOBAVITELJEM: Velik delež podjetij ima z dobavitelji letne pogodbe. V trenutnih razmerah povečane negotovosti to ni optimalna rešitev. »Podjetja naj se povežejo z dobaviteljem in skupaj z njim spremljajo razmere na trgih ter se nanje proaktivno odzivajo. Dogovorijo naj se za obliko pogodbenega sodelovanja, ki je zanje ugodnejša.«

3. AKTIVNO IZVAJAJTE UČINKOVITO RABO ENERGIJE: Zlasti v storitveni dejavnosti, na primer v pisarnah, upoštevajte politiko varčne rabe električne energije. Uporabljajte rešitve, kot je pametna razsvetljava. Ne imejte po nepotrebnem odprtih oken. Primerno nastavite temperaturo v prostorih. Če je mogoče, uporabljajte varčne toplotne sisteme (daljinsko ogrevanje, toplotne črpalke in podobno).

ZNATE ZADRŽATI ZAPOSLENE V PODJETJU?

Bitka za kadre je čedalje hujša. Zaposleni odhajajo in prihajajo novi. Visoka fluktuacija prinaša kup negativnih posledic. Ponujamo nasvete, kako zadržati zaposlene.

Maja Virant

Trend menjave delovnih mest Covid-19 je vplival na osebnostne lastnosti zaposlenih in to bo vplivalo tudi na razmere znotraj timov, pravi lastnik podjetja Gambit Trade, start-up investitor in mentor Aljoša Domijan: »Vse je zajel nekakšen trend menjave delovnih mest. Posebej močan je pri mladih, a ga je mogoče zaznati pri vseh generacijah.«

4 NOVI POGLEDI NA ZAPOSLITEV

Aljoša Domijan navaja 4 nove poglede na zaposlitev.

a) Rituali so nujni.

Dolgo obdobje dela na daljavo je pokazalo, kako pomembno je, da ljudje delajo skupaj in imajo svoj interni ritual. S koncem dela na daljavo se je rutina izgubila. Ljudje so se na delovna mesta vrnili z različnimi pogledi na prihodnost.

Foto: Shutterstock

Na vizijo podjetja, ki se je prej mogoče zdela jasna, zdaj bolj gledajo tudi z vidika ekologije, zaščite podatkov, enakopravnosti in transparentnosti poslovanja.

b) Lojalnost sodelavcem, in ne podjetjem.

Izkazalo se je, da nismo toliko lojalni podjetjem, v katerih delamo, temveč predvsem sodelavcem. V podjetju je treba zagotoviti transparentnost, da imajo vsi enake informacije, da se cilji ne spreminjajo, ampak se prilagajajo okoliščinam in ljudem.

c) Za delo potrebujemo manj časa.

V času dela na daljavo so ljudje ugotovili, da bi lahko delali manj časa, obenem pa so imeli več časa spoznavati še kaj drugega kot življenje znotraj podjetja in ekipe, s katero so delali.

č) Novi pogledi na delo.

Nekateri so spoznali tudi to, da če ni sestankov in problemov, o katerih razpravljajo s sodelavci, pravzaprav ne ustvarjajo nič novega in zanimivega. Začeli so se spraševati, kaj zmorejo in kaj želijo, ali so res zadovoljni s tem, kar so delali doslej, pa čeprav je bilo podjetje izjemno in plača odlična. Marsikdo je izgubil občutek, da res dela tisto, kar želi.

ZAŽELENA FLUKTUACIJA JE OKROG 10 ODSTOTKOV

Določena stopnja fluktuacije v organizaciji je zdrava, normalna in zaželena, pravi Laura Smrekar iz kadrovskega podjetja Competo: »Tako namreč pridobiva svežo energijo, nove ideje, drugačna razmišljanja in poglede ter nova znanja.«

Na splošno znaša zaželena fluktuacija deset odstotkov. Veliko je odvisno tudi od same panoge in narave dela ter od velikosti podjetja, poja-

snjuje: »V večjih družbah lahko zaželena stopnja znaša tudi več kot deset odstotkov, v majhnih podjetij pa manj.«

Večjo fluktuacijo beležijo pri IT-strokovnjakih, računovodjih, medicinskih sestrah, prodajalcih, natakarjih ali tistih, ki delajo kot svetovalci za podporo strankam, navaja Smrekarjeva.

5 NEGATIVNIH POSLEDIC FLUKTUACIJE

Fluktuacija postane previsoka in nezaželena, ko odhodi kadrov začnejo vplivati na ugled družbe, učinkovitost oziroma delovne procese. Laura Smrekar navaja 5 negativnih posledic nezaželene fluktuacije:

a) Dve do tri letne plače stroškov

Neposredno se odraža na stroških podjetja. Odhod zaposlenega podjetje stane od dva- do trikratnik letne plače zaposlenega. Upoštevati je namreč treba stroške zaposlovanja nove osebe, objavo oglasa, čas, namenjen za iskanje, izbor nove osebe in tudi stroške uvajanja nove osebe.

b) Nevarnost dodatnih odhodov

Vpliva na ohranjanje zavzetosti in motivacije pri obstoječih zaposlenih. Odhod ključnih ljudi lahko sproži val novih odhodov, saj dobrim vodjem ljudje radi sledijo v nova okolja.

c) Ugled podjetja lahko trpi

Visoka fluktuacija se lahko odraža v slabšem ugledu podjetja in percepciji znamke delodajalca.

č) Izguba znanja zaradi odhoda ključnih kadrov

Lahko se izgublja dragoceno znanje v organizaciji. Še posebej lahko organizacijo prizadene odhod ključnih kadrov, tako tistih s posebnimi strokovnimi znanji kot vrhunskih vodstvenih kadrov.

d) Nezadovoljstvo kupcev

Lahko se odraža tudi v nezadovoljstvu strank, dobaviteljev. Ljudje smo nagnjeni k ohranjanju odnosov. To, da vzpostavimo zaupanje z novo osebo, vselej zahteva svoj čas. Visoka fluktuacija tako lahko vpliva na slabšanje naših konkurenčnih prednosti na trgu.

ZAPUŠČINA DOLGOLETNIH IZKUŠENJ

Član SBC

Poslanstvo podjetja CNC P&K — PUŠNIK d.o.o. je obdelava kovin, ki jo razvijamo in dopolnjujemo že 40 let.

V tem času se je naše podjetje razvilo v moderno srednje veliko podjetje z več kot 260 zaposlenimi, ki prihajajo iz bližnje in daljne okolice. Naše podjetje ima vidno vlogo v slovenskem gospodarstvu, v prihodnje pa načrtujemo tudi njegovo širitev in dodatno zaposlovanje.

V podjetju CNC P&K — PUŠNIK d.o.o. upoštevamo smernice trajnostnega razvoja. Temeljno vodilo pri našem delu je doseganje kakovosti na vsakem koraku, za kar smo prejeli mednarodne certifikate kakovosti ISO 9001, ISO 14001 in druge. Tudi to potrjuje, da v našem podjetju posvečamo veliko pozornost okolju, gojimo vpetost v družbeno življenje naše okolice, skrbimo za dvig kulture bivanja, svojo dejavnost pa opravljamo skrbno in čim manj moteče za ljudi.

Zavedamo se pomena raziskovalne odličnosti in njenega povezovanja s prakso. Zaposlene v podjetju CNC P&K – PUŠNIK d.o.o. odlikuje visoka strokovnost in razvojna naravnanost. Z ekipo z znanjem, dolgoletnimi izkušnjami in referencami ter z najsodobnejšo tehnološko opremo sledimo trendom na tržišču, naši izdelki pa dosegajo visoko in mednarodno primerljivo kakovost.

S ponosom in zadovoljstvom se oziramo nazaj na našo prehojeno razvojno pot. Rezultati, ki jih dosegamo danes, so pomembna popotnica za nove poslovne načrte. Hkrati pa se zavedamo, da nas v prihodnosti čaka še mnogo izzivov.

CNC P&K PUŠNIK
PRAZISE METALLBEARBEITUNG
SINCE 1976
CNC P&K PUŠNIK d.o.o.
www.cncpusnik.si

3 NASVETI, KAKO ZADRŽATI KADRE

Ponujamo vam 3 nasvete, kako zadržati kadre in se s tem izogniti previsoki fluktuaciji.

a) Pozor, vodje, opazujejo vas

Vse se začne in konča na vrhu – pri vodstvu, strategiji, poslanstvu, vrednotah in viziji podjetja, pravi Laura Smrekar iz kadrovskega podjetja Competo: »Danes ni več dovolj, da le obljubljamo in lepo govorimo; štejejo naša dejanja. Kaj vsak dan kot podjetje naredimo, omogočimo, da se ljudje pri nas počutijo dobro, varno, opolnomočene in zaupanja vredne. Največ za takšno okolje lahko naredi vodstvo z zgledom in ustvarjanjem ustreznih pogojev.«

Vodja je najbolj opazovana oseba v timu. Nekdo, ki vodi z zgledom, povečuje verjetnost, da bodo sodelavci pripravljeni tudi sami vložiti dodaten trud v iskanje smisla v skupnih ciljih: »Še več, sodelavec, ki odnos z vodstvom prepoznava kot kakovosten, se bo prej obrnil nanj, ko bo v sebi začutil potrebo po napredku in razvoju.«

b) Bodite fleksibilni, kadri bodo krožili

»Najpomembnejši so medsebojni odnosi v podjetju, skladnost, skupne vrednote in medsebojno zaupanje,« poudarja Aljoša Domijan. Da se spreminjajo merila, kaj je pomembno na delovnem mestu, opažajo tudi na zaposlitvenem portalu Mojedelo.com. Višina plače in količina letnega dopusta nista več merili za to, da se nekdo zaposli. Pokazalo se je, da so:

- ★ odnos s sodelavci,
- ★ prave vrednote,
- ★ možnost fleksibilnega delovnega prostora in časa

tisti dejavniki, ki kandidate pritegnejo, opažajo na Mojedelo.com.

Raziskava Global Talent Survey je pokazala, da smo Slovenci na prvo mesto vrednot postavili dober odnos s sodelavci. Želimo si kombinacije fleksibilnega in stalnega delovnika ter kombiniranje lokacije dela. Čedalje pomembnejši se nam zdi odgovoren odnos do okolja in spoštovanje družbene raznolikosti, še navajajo na Mojedelo.com.

ZDRUŽENI V ENOTNO PODJETJE: TAPRO, D.O.O.

Član SBC

Tapro trgovina, d. o. o. je v decembru postala 100-odstotni lastnik podjetja Tapro grosist, d. o. o. Ekipa TAPRO, d. o. o. se je z integracijo podjetja Tapro grosist, d. o. o. tako povečala iz 74 na 106 zaposlenih, poslovnim enotam Celovška, Slovenčeva in Trbovlje pa so se pridružile še poslovne enote Lesce, Celje in Jesenice.

Z nakupom 100-odstotnega lastniškega deleža podjetja Tapro grosist je TAPRO pridobil dodatno podporo za uresničevanje dolgoročne strategije utrjevanja obstoja na trgu ter krepitve položaja med vodilnimi trgovci v segmentu kopalniške opreme in inštalacijskega materiala v Sloveniji.

S povečanjem maloprodajnih enot bo TAPRO okrepil svojo prisotnost na različnih lokacijah v Sloveniji in posledično ugodil željam kupcev po svetovanju in prikazu izdelkov v salonih.

PODJETJI SE SPET PODAJATA NA SKUPNO POT

Podjetje Tapro, d. o. o. je bilo ustanovljeno leta 1990, leta 1998 pa je prišlo do delitve na Tapro trgovino in Tapro grosist. Tudi po ločitvi sta podjetji ostali v partnerskem odnosu in vse do danes uspešno poslovno sodelovali.

Prenos dejavnosti družbe Tapro grosist, d. o. o. na TAPRO, d. o. o. se je zgodil 1. marca 2022, integracija delovnega procesa pa poteka postopoma. V delu je še usklajevanje asortimaja in priprava skupne podobe pod blagovno znamko TAPRO. V podjetju TAPRO menijo, da je bila odločitev sprejeta v korist vseh zaposlenih in kupcev ter v prid nadaljnjemu razvoju, s povezovanjem kompetenc in znanj zaposlenih pa v prihodnje pričakujejo predvsem dodatno izboljšanje prodajnih procesov in optimizacijo dobave.

PE Celje, Jesenice in Lesce
PON – PET: 8:00–19:00
SOB: 8:00–12:00
PE Celovška, Slovenčeva, Trbovlje
PON – PET: 7:00–19:00
SOB: 8:00–13:00

tapro TRGOVINA TAPRO d.o.o. Grosist → tapro

Rocco
NEPREMIČNINE

BUTIČNA AGENCIJA, KI NUDI NADSTANDARDNO STORITEV

Rocco nepremičnine, d. o. o. je nepremičninska agencija, ki jo je leta 2012 ustanovil zdajšnji direktor Rok Oberč z željo, da na slovenski nepremičninski trg prinese nekaj svežega, novega in unikatnega.

Sestavljajo jo ljudje z odličnim poznavanjem ekonomskega trga, organizacije, prava, poslovanja, arhitekturnega oblikovanja in umetnosti, ta multidisciplinarnost pa zagotavlja, da so dobro in celovito pripravljeni na vse izzive, ki jih prinaša dinamičnost dela z nepremičninami.

Na agenciji Rocco veliko pozornosti posvečajo novostim na področju nepremičninske zakonodaje, da ostanejo aktualni in ažurni, tudi v prihodnje pa nimajo namena zaspati na lovorikah. Klkjub temu, da si želijo ostati butična agencija , so vedno na lovu za kakovostnim kadrom, ki lahko ekipi prinese dodatno energijo in tako oplemeniti kolektiv.

Vmesni člen med arhitekti in naročniki

Na agenciji Rocco redno sodelujejo z arhitekturnimi biroji, pri čemer gre za t. i. nepremičninsko simbiozo, ki pozitivno vpliva na obe panogi. »Mi jim lahko ponudimo svoje znanje in izkušnje s področja želja in potreb naših strank, oni pa te informacije uporabijo pri snovanju nove arhitekture, ki je posledično uporabnikom prijazna, dostopna in všečna,« poudarjajo.

Izjemno so ponosni na svoje izkušnje pri delu z novogradnjami, ko so pri projektih vključeni od začetka do konca, kar pripelje do posredovanja pri nepremičninah v katere zares verjamejo in jim je z njimi užitek delati, saj vedo, da bodo uporabniki z njimi zadovoljni in se bodo v njih že od prvega obiska počutili kot doma.

V dobrodošel izziv jim je tudi delo z obstoječimi nepremičninami ob zavedanju, da so te ključne za reševanje stanovanjskega problema ter ne nazadnje tudi krepitev arhitekturne dediščine in kulture nasploh.

Popolna predanost strankinim željam

Pri svojem delu stremijo k strokovnosti, neposrednemu osebnemu odnosu s strankami in transparentnosti, poleg strokovnega in profesionalnega svetovanja pa gradijo tudi zaupanja vredne odnose.

»Zaenkrat nam to več kot odlično uspeva, saj so povratne informacije naših strank in poslovnih partnerjev pozitivne in se k nam radi vračajo ter ostanejo z nami povezani tudi po zaključenem poslovanju,« pravijo na agenciji.

Poslujejo z zelo raznolikimi profili strank, na voljo pa so jim vse dni v tednu, saj se zavedajo, da lahko le tako ostanejo ena izmed vodilnih in najbolj prodornih nepremičninskih agencij v Sloveniji. Za zagotavljanje pravne varnosti sodelujejo tudi z vrhunskimi odvetniškimi pisarnami, stranke pa se lahko na agencijo obrnejo tudi po opravljeni storitvi, za pomoč pri iskanju arhitekturnih, izvajalskih in oblikovalskih storitev.

»Stranke za nas niso le številke, ampak ljudje z natrpanim urnikom, edinstveno osebnostjo in specifičnimi željami. Zato k posredovanju vedno poskušamo pristopiti osebno in kar se da celovito ter najti rešitve, ki so strankam pisane na kožo,« poudarjajo. Upajo, da bodo na ta način ohranili in še povečali zaupanje njihovih starih, sedanjih in bodočih strank ter poslovnih partnerjev.

Mladi ne želijo več dolgoročnih zaposlitev, pač pa želijo hitrejše premikanje med zaposlitvami, pravi Katja Kraškovic: »Ključna je vzpostavitev zakonodaje, ki bo kaj takšnega omogočala, in vzpostavitev projektnega dela v podjetjih. Nekdo lahko dela tudi za več podjetij, lahko bi prišlo do izmenjav kadrov med podjetji, kroženja kadrov.«

c) Gradite znamko podjetja.

Graditi je treba na kulturi podjetja, pravi Laura Smrekar. Znamčenje prek zaposlenih je zavesten proces umeščanja in spodbujanja organizacije kot izbranega in želenega zaposlovalca ciljne skupne, ki jo organizacija potrebuje za svojo rast, razvoj in zaposlovanje, dodaja Alenka Safran Dvoršak iz podjetja Develor:

»Pri nas pričnemo 'spodaj', z izbiro oziroma opredelitvijo ključnih delovnih mest. Nadaljujemo z opredelitvijo 'idealne osebe zaposleni' in kaj ji lahko ponudimo, da bo prišla, se razvijala in ostala. S tem mislimo na niz asociacij in predlogov organizacije, da privabi novozaposlene, pa tudi da ohranja obstoječe.«

Seznam najuglednejših delodajalcev 2020:

- ★ Akrapovič
- ★ Dars
- ★ Gen-I
- ★ Krka
- ★ Lek
- ★ Petrol
- ★ Pipistrel Skupina
- ★ Porsche Slovenija
- ★ Slovenske železnice
- ★ Telekom Slovenije

Vir: Mojedelo.com (https://delodajalec.mojedelo.com/bzd/ugledni-delodajalci/).

ManpowerGroup s štiridnevnim delovnikom

V podjetju ManpowerGroup Slovenija, ki deluje pod okriljem ManpowerGroup SEE, so v prizadevanjih, kako zadržati kadre, uvedli štiridnevni delovnik za vse interne zaposlene. V luči množičnih odpovedi zaposlenih, pomanjkanja talentov na trgu dela in vplivov, ki jih je imela pandemija covida-19 na zaposlene, se je popularnost fleksibilnega delovnika drastično povečala, pravijo pri ManpowerGroup.

»V času, ko človeški kapital postaja vse bolj pomemben in cenjen, imamo čast in odgovornost ne le skrbeti za svoje zaposlene in procese, ampak tudi za zaposlene in procese v drugih slovenskih in globalnih podjetjih,« pojasnjuje Aleksandar Hangimana, generalni direktor ManpowerGroup SEE.

Ideja za 32-urnim delovnim tednom je doseči enako produktivnost v manj delovnih urah, kar pomeni, da bodo imeli zaposleni več časa, ki ga bodo lahko preživeli s svojimi bližnjimi, in za osebne prioritete, pojasnjujejo pri ManpowerGroup.

Zaposlenim pokrivajo vse polne prispevke in ponujajo enake ugodnosti, kot so jih pred uvedbo štiridnevnega delovnika. Rezultati trimesečnega pilotnega projekta štiridnevnega delovnika so pokazali, da sprememb v produktivnosti ni, zaznali pa so večjo motiviranost in zadovoljstvo.

www.ekosystem.si ● info@ekosystem.si

- PROJEKTIVA
- EKOLOGIJA IN VARSTVO OKOLJA
- VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU
- VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU NA GRADBIŠČIH
- PREGLEDI IN PREIZKUSI DVIGAL
- VARSTVO PRED POŽAROM
- PREGLEDI ZAKLONIŠČ
- GRADBENA FIZIKA
- TERMOVIZIJA
- TEHNIČNI PREGLEDI OBJEKTOV PO ZAKONU O GRADNJI OBJEKTOV

Maribor
Špelina ulica 1
2000 Maribor
tel.: 02 / 450 23 70
fax: 02 / 450 23 71

Ljubljana
Cesta v Gorice 40
1000 Ljubljana
tel.: 01 / 256 02 02
fax: 01 / 256 01 93

Koper
Šmarska cesta 5D
6000 Koper
tel.: 05 / 625 01 86
tel.: 05 / 625 01 89

EKOsystem d.o.o.
ekološki in varstveni inženiring

INOVATIVNI SISTEMI ZAKLEPANJA OMARIC

Pametne ključavnice za pisarniške in garderobne omarice.
Za nove koncepte delovnih mest, varne možnosti shranjevanja in optimalno uporabo omaric, ki sprostijo prostor ter znižajo stroške.

REŠITEV ZA SODOBNE DELOVNE PROSTORE,

podjetja, industrijo, zdravstvene, izobraževalne, športne in turistične objekte.

Fleksibilno in uporabniku prijazno odklepanje brez ključev.

Različni način delovanja:

Online: Omarica z RFID ključavnico kot samostojna enota ali upravljanje omaric preko centralnega terminala.

Baterijsko napajanje: Offline ali Wifi (hibridne) ključavnice.

Več možnosti odklepanja:

RFID medij
(zapestnica, obesek, kartica)

PIN koda
EAN koda, QR koda

Mobitel
(brezstično odklepanje)

IDealni partner za identifikacijo in varnost

ID Shop, d. o. o. Litostrojska 44d, 1000 Ljubljana, Slovenia
T: +386 (0)1 500 40 50
E: info@idshop.si **W:** www.idshop.si

Gantner
www.gantner.com

KADROVANJE ONSTRAN MEJA – IZZIV ALI REŠITEV?

Iskanje kadrov v tujini je drugačno od kadrovanja v Sloveniji. Ponujamo 7 izkušenj podjetij za lažje zaposlovanje.

Maja Virant

1 RLS: Naredite dober vtis.
»Slovenska podjetja, ki vstopajo na tuje trge, se morajo na začetku navadno uveljaviti kot kompetentni delodajalci. Ključen je torej dober vtis,« izpostavlja Ilijana Šuligoj Javornik, ki je v podjetju RLS odgovorna za kadre. RLS ima sicer svojo prodajno mrežo na Danskem, v Nemčiji, Franciji in na Madžarskem.

Ko je pred leti RLS kot priznano in v svetovnem merilu uveljavljeno podjetje vstopalo na skandinavski trg, je bil predsodek okolice, da zaposlovalec prihaja iz majhne države z nižjim standardom, razlaga Ilijana Šuligoj Javornik: »To je bil tudi največji izziv za nas: kako atraktivno in kredibilno predstaviti podjetje ter s tem dokazati, da ne gre za muho enodnevnico.« Za zaposlovanje so takrat najeli tamkajšnjo kadrovsko agencijo.

2 Cleangrad: Dobite priporočila.
V podjetju RLS kandidate v drugih državah iščejo prek svojih mrež in na priporočila, pove Ili-

jana Šuligoj Javornik: »Pri tem ne gre za iskanje zvez in poznanstev, ampak priporočilo v slogu, da za nekoga zastaviš dobro ime, in takšen način se nam je do zdaj zelo obnesel.«

Tudi v podjetju Cleangrad stavijo na priporočila. Podjetje ima sicer hčerinska podjetja v Avstriji, Švici in Srbiji, a zaposlujejo samo v Srbiji.

Poskusili so tudi z razpisi, a na koncu se je izkazalo, da je najlažje iskati kar od ust do ust, ugotavlja vodja kadrovske, pravne in administrativne službe Snežana Bokan Kuprivec: »Zaposleni, ki so delali pri nas, so pripeljali kandidate, ki so na koncu res ustrezali našim potrebam in pričakovanjem.«

V podjetju Lotrič Meroslovje, ki ima hčerinska podjetja v Nemčiji, Avstriji, na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini, Srbiji in Makedoniji, stavijo na priporočila še posebej v začetni fazi ob ustanavljanju podjetja v tujini, ko je iskanje kadrov težje kot v Sloveniji.

Tudi v podjetju Cosylab, ki ima hčerinska podjetja na Japonskem, Kitajskem, v Ukrajini, Švici, na Švedskem in v ZDA, v Rusiji pa podružnico v mešani lasti, iščejo kandidate predvsem na osnovi priporočil, srečanj na panožnih dogodkih, prek digitalnih omrežij in lokalnih kadrovskih portalov ter spletnih strani ali revij, specializiranih za posamezne industrijske panoge, pojasnjuje soustanovitelj in direktor Mark Pleško: »Velik delež kompetentnih kandidatov nam priporočijo tudi naši sodelavci, za kar jih z veseljem dodatno nagradimo.«

3 Dewesoft: Mediji in digitalni načini se obnesejo.

Na sodobne načine prisegajo v podjetju Cosylab, kjer uporabljajo digitalna omrežja, denimo LinkedIn ali Indeed. Izvajajo pa tudi lov na glave (headhunting), razkriva Mark Pleško in nadaljuje: »Na trgu identificiramo ustrezne kandidate za odprta delovna mesta in jih aktivno nagovorimo prek relevantnega družbenega omrežja.«

Pri Dewesoftu, ki ima hčerinska podjetja v Združenih državah Amerike, Mehiki, Braziliji, Avstriji, Nemčiji, na Danskem, v Franciji, Rusiji, Italiji, Veliki Britaniji, Belgiji, na Švedskem, v Singapurju, na Kitajskem in v Indiji, pravijo, da uporabljajo vse neagresivne možnosti iskanja kadrov, denimo prek medijev, družbenih omrežij,

VRHUNSKA ZAŠČITA NE GLEDE NA OKOLJE

Grip Trgovina je družinsko podjetje, ustanovljeno leta 1990 pod imenom Grip, d. o. o.. Ukvarjamo se s prodajo opreme za zaščito pri delu ter s prodajo medicinske opreme ter nudimo zaščito za delavca v vseh delovnih okoljih.

Že dve leti smo uvrščeni med podjetja z najboljšimi bonitetnimi ocenami, kar si prizadevamo tudi v prihodnje.

Kakovostni izdelki tudi po naročilu

V bogati ponudbi več kot 2000 artiklov nudimo proizvode za zaščito glave, oči in ušes, dihalnih organov, zaščitno obutev in oblačila, sezonska oblačila, oblačila in opremo visoke vidljivosti, opremo za delo na višini in ostalo zaščitno opremo. Poleg tega izdelujemo delovne kombinezone, bluze, hlače in ostale artikle tudi po naročilu z vašim logotipom in želeno barvno kombinacijo. Vsi naši proizvodi so proizvedeni v skladu z evropskimi normami in opremljeni z navodili za uporabo in izjavami o skladnosti.

Varni na vseh področjih dela

Smo ekskluzivni zastopnik za znamko Nitras, nemškega podjetja. Naše artikle prodajamo po celotni Sloveniji, v državah nekdanje Jugoslavije, pa tudi v Nemčiji, Romuniji in na Češkem. Naši artikli omogočajo dobro zaščito na vseh področjih dela (živilska, gradbena, avtomobilska industrija), pri delu z nevarnimi snovmi, v vročem in hladnem okolju ter drugje. V zadnjih dveh letih koristijo tudi vsem podjetjem, ki pri svojem delu uporabljajo zaščitne maske in rokavice.

GRIP TRGOVINA, d. o. o.

Promo

poslovnih omrežij in agencij. Izbiro kadra po besedah direktorja in ustanovitelja podjetja Andreja Orožna sicer prepuščajo direktorjem podružnic.

4 Lotrič Meroslovje: Kadre za tujino poiščite doma.

Kader za tujino pa lahko poiščete tudi doma, kar deloma počnejo v podjetju Lotrič Meroslovje.

V začetnem obdobju, torej ob ustanavljanju podjetja, se zaposlovanje in iskanje novega kadra večinoma izvaja iz Slovenije, pojasnjuje generalni direktor Marko Lotrič: »V nadaljevanju, z rastjo podjetja, pa slednja pri tem procesu postanejo samostojna.« Takrat zaposlujejo tudi v tujini.

Tudi v podjetju Cosylab kadre prerazporejajo na takšen način. Hčerinske družbe in matično podjetje so v svojem strokovnem delu zelo prepleteni, imajo precej skupnih projektov in strank, zato precej njihovih sodelavcev iz tujine tesno sodeluje s kolegi v Sloveniji, navaja Mark Pleško: »Za osebo, zaposleno v našem ukrajinskem podjetju, zaradi kriznih razmer trenutno vodimo postopek prezaposlitve v matično družbo v Sloveniji, imamo pa tudi nekaj primerov prezaposlitev v obratni smeri, torej iz matičnega podjetja v Sloveniji na hčerinska podjetja v tujini (Švica, Amerika, Švedska, Japonska), kar predstavlja odlično priložnost za prenos strokovnih znanj in izkušenj s sedeža podjetja v tujino.«

5 Cleangrad: Po kadre pojdite v tujino.

Tako kot v Cosylabu tudi v Cleangradu zaposlujejo iz tujine za slovenski trg. V zadnjem pravijo, da dobre kadre lažje pritegnejo v tujini kot pri nas. Tam veljajo drugačni standardi in kandidati vidijo tudi priložnost za življenje v Evropski uniji, čeprav so plače primerljive v obeh državah, pojasnjuje Snežana Bokan Kuprivec: »Specifika našega dela zahteva potovanja v tujino, to pa je visoki plači navkljub razlog, da težko najdemo dobre kadre pri nas.« Kadre za slovenski trg zato iščejo tudi prek hčerinskega podjetja v Srbiji.

6 Cosylab: Do mladih s hekatoni

V podjetju Cosylab se zavedajo, da pomanjkanje kadrov postaja vse večji izziv v globalnem merilu. Tako aktivno oblikujejo strategijo blagovne znamke delodajalca ter načrtujejo

Vaše podjetje ne pozna meja, vaša banka tudi ne. To je außergewöhnlich.

au|ßer|ge|wöhn|lich: izredno, nenavadno, izjemno
Podjetja s svojevrstnimi idejami potrebujejo prava financiranja.
Na Vaši strani - Raiffeisen Landesbank Kärnten.
Svetovanje v slovenskem jeziku.

rlb-bank.at
Raiffeisen Landesbank Kärnten | International Banking Department
T +43 463 993 00-12388 | Internationaldept@rbgk.raiffeisen.at

Raiffeisen Landesbank Kärnten

uporabo novih načinov iskanja kadrov, denimo organizacijo hekatonov za mlade in strokovnih dogodkov na sedežu podjetja, razkriva Mark Pleško: »Prek sodelovanja na strokovnih simpozijih in drugih dogodkih na različnih celinah nenehno navezujemo nove stike in tudi tako pridobimo velik delež novih strokovnjakov.«

7 RLS: Bodite pozorni na kulturne razlike.

Ko iščete kadre v tujini, upoštevajte tudi kulturne razlike, opozarja Ilijana Šuligoj Javornik: »Na Danskem nas je denimo presenetilo, kako pogosto zaposleni menjajo službe.«

Pri nas bi v očeh potencialnega delodajalca takšen zaposleni lahko deloval neresno, v Skandinaviji pa je skoraj pravilo, da po štirih ali petih letih zaposleni menja službo, lahko tudi prej.

Hkrati morate v vsaki državi dobro poznati lokalne razmere, standarde, smernice, slediti novostim na trgu delovne sile, da lahko ponudite konkurenčne delovne pogoje, plačo in razne ugodnosti, še svetuje Mark Pleško iz Cosylaba.

Ali bo družba sprejela delovne migrante?

Veliko podjetij se spoprijema s hudim pomanjkanjem kadrov. Bodo morala podjetja v večji meri iskati kandidate tudi zunaj meja Slovenije, celo zunaj meja Evrope?

Pravo vprašanje je, ali bo družba sprejela delovne migrante, se sprašuje Marko Lotrič, pri čemer misli na družbo kot celoto ter vprašanje sprejetja migrantov oziroma natančneje beguncev, predvsem iz držav tako imenovanega tretjega sveta: »Tu ne gre zgolj za vprašanje vključevanja na trg delovne sile, temveč tudi ali predvsem za vprašanje integracije in sprejetja v družbi kot celoti.«

Vprašanje je aktualno tudi v luči danih družbenih razmer, dodaja. Okoliščine, v katerih so se znašli prebivalci Ukrajine ter so na pot poslale številne posameznike in družine, pred preizkušnjo postavljajo vse nas, pravi Lotrič: »Verjamem, da bomo dokazali, da smo kot družba sposobni ne samo ponuditi varno zavetje, temveč posameznike glede na njihovo željo in pripravljenost integrirati v družbo na vseh ravneh.«

db DUTB NEPREMIČNINE

nepremicnine.dutb.eu
nepremicnine@dutb.eu
DUTB, d.d., Davčna ulica 1, 1000 Ljubljana
01 429 38 95; 080 400 000

NADSTANDARDNA NEPREMIČNINA

GOSTINSKO POSLOVNI OBJEKT VILA OTOČEC
EDINSTVENA INVESTICIJSKA PRILOŽNOST

Lokacija: Dobrava 79, Otočec
Leto izgradnje: 2004
Leto obnove: 2007
Neto tlorisna površina stavb: 2.688,00 m²
Skupna površina zemljišč: 7.588,00 m²
Prodajna cena: 1.600.000,00 € + pripadajoči davek

OPREMLJENI POSLOVNI PROSTORI NA ODLIČNI LOKACIJI V LJUBLJANI ZA PRODAJO ALI ODDAJO

Lokacija:	Ulica Gradnikove Brigade 11, Ljubljana		
Nadstropje:	I.	II.	VI.
Leto izgradnje:	1977	1977	1977
Leto obnove:	/	2011	2006
Neto tlorisna površina:	1.102,95 m²		
Prodajna cena:	440.000,00 € + pripadajoči davek	500.000,00 € + pripadajoči davek	550.000,00 € + pripadajoči davek

NAJEM GOSTINSKO IN TRGOVSKO POSLOVNIH PROSTOROV V NAKUPOVALNEM SREDIŠČU EDA CENTER

Lokacija: Delpinova ulica 18B, Nova Gorica
Leto izgradnje: 2011
Neto tlorisna površina stavb: 5.433,00 m²

ZBIRANJE NEZAVEZUJOČIH PONUDB ZA NAJEM DO VKLJUČNO 23. 5. 2022

V NEPOSREDNI BLIŽINI LETALIŠČA JOŽETA PUČNIKA

STAVBNI ZEMLJIŠČI NA BRNIKU

Skupna površina zemljišč:
36.626,00 m² in 29.025,00 m²
Prodajna cena:
3.100.000,00 € + pripadajoči davek in
2.400.000,00 € + pripadajoči davek

TRIJE SKLADIŠČNI OBJEKTI NA INDUSTRIJSKI CESTI 3 V KOZINI

Leto izgradnje: 1980
Neto tlorisna površina stavb: 5.968,00 m²
Skupna površina zemljišč: 10.562,00 m²
Prodajna cena: 3.500.000,00 € + pripadajoči davek

*Postopki in pravila nakupa so na voljo na spletni strani DUTB.

VIŠJE PLAČE: KAKŠNI BODO UČINKI NA ZAPOSLOVANJE?

21. marca je bila v Uradnem listu objavljena novela Zakona o dohodnini (ZDoh-2Z). Ta med drugim s postopnim dvigom splošne olajšave prinaša višje plače za vse že ta mesec. Kaj to pomeni za delodajalce in kako bodo spremembe vplivale na zaposlovanje?

Maja Virant

»V začetnih letih so razlike v neto plačilu za zaposlene prenizke, da bi lahko pričakovali večje učinke oziroma spremembe,« meni Katja Kraškovic, magistra ekonomije s specializacijo na področju financ, direktorica in dekanja GEA College – Fakultete za podjetništvo.

Sama še vedno meni, da je potrebna vsaj socialna kapica, če že ne celotna reforma plačnega sistema. »Učinek je premajhen, da bi to vplivalo na resne premike v zaposlovanju oziroma iskanju kadra,« pravi sogovornica.

Premajhen vzvod za večjo potrošnjo

Pozitivno pri tem je, da posameznik dobi občutek, da se vsaj nekaj premika. »Vzvod se mi zdi premajhen, da bi res dosegli učinek na večjo potrošnjo. Toda z dvigom splošne dohodninske olajšave se bo konkurenčnost nagrajevanja v Sloveniji v primerjavi s tujino relativno povečala,« razmišlja Mark Pleško, soustanovitelj in direktor podjetja Cosylab: »Veseli bomo, če bo v Sloveniji zaradi tega ostalo več strokovnih kadrov, ki so razmišljali o selitvi v tujino, obenem pa bo to k nam privabilo tudi nekoliko več iskalcev zaposlitve iz tujine.«

Podobno razmišlja tudi Andrej Orožen, direktor in soustanovitelj podjetja Dewesoft: »Nova pravila bodo veljala za vse enako in nihče s tem ne dobiva konkurenčne prednosti. Mogoče pa se bo s spremembo manj strokovnjakov odločilo za odhod v tujino.«

V luči pridobivanja talentov ima večjo težo sprejetje socialne kapice, pri čemer je pomembno, da se višina socialne kapice določi na nivo konkurenčnih držav, opozarja Marko Lotrič, generalni direktor podjetja Lotrič Meroslovje: »Večkrat navedena višina 6.000 evrov se mi zdi previsoka. Slednja bi morala biti po mojem mnenju postavljena med 1,8- in dvakratnikom višine povprečne bruto plače v Sloveniji. S tem bi targetirali višino plače strokovnega kadra, s čimer bi dosegli pozitiven vpliv na zaposlovanje.«

Ključne novosti

- Postopen dvig splošne olajšave do leta 2025 s trenutnih 3.500 na 7.500 evrov.
- Nižja stopnja dohodnine od dohodkov od obresti, dividend in dobičkov (s 27,5 na 25 odstotkov), kapital bo neobdavčen že po 15 letih.
- Nižja obdavčitev dohodka od oddajanja premoženja v najem (s 27,5 na 15 odstotkov), nižji normirani stroški.
- Seniorska olajšava za starejše od 70 let v vrednosti 1.500 evrov.
- Oprostitev plačila dohodnine od družinskih pokojnin, ki jih prejemajo otroci.
- Oprostitev plačila dohodnine za prejemke iz šolskih skladov.
- Ukinitev plačila bonitete za uporabo službenih električnih vozil v zasebne namene.
- Ugodnejša obravnava bonitet iz naslova pravice do nakupa oziroma pridobitve delnic ali deležev.
- Olajšave za zelene in digitalne investicije.
- Višje olajšave za donacije v šport.
- Višje in nove olajšave za zaposlovanje mladih.

Vir: Ministrstvo za finance

Dejavno vpeti v krožno gospodarstvo

Ekstera, d. o. o. je prevaljska družba, ki je na trgu že trinajsto leto in deluje po načelih krožnega gospodarstva, še posebej na področju upravljanja in ponovne uporabe ostankov surovin. Podjetje se ukvarja s široko paleto dejavnosti, ki zajemajo področja varstva okolja, prevoze, proizvodnjo izdelkov za ponovno uporabo surovin in trgovine. Njihove ključne dejavnosti so usmerjene v izboljšavo tehnoloških procesov in storitev na področju varstva okolja, s pomočjo krožnega gospodarstva pa želijo podjetjem zagotoviti najboljše možne rešitve na tem področju.

Personaliziran pristop do upravljanja z ostanki surovin

V družbi Ekstera se na področju varstva okolja ukvarjajo s trgovino, proizvodnjo in storitvami v zvezi z upravljanjem ostankov surovin. Svoje storitve ponujajo vsem udeleženim v proces upravljanja z odpadnimi surovinami – od povzročiteljev do zbiralcev in predelovalcev. Podjetje pri tem poskrbi tudi za vse potrebne formalnosti (ki jih na tem področju ni malo) pa tudi za transport. V veliki meri so usmerjeni v razvoj predelave in obdelave odpadnih surovin v nove, ki jih lahko ponovno uporabimo v industriji ali v obliki gradbenih materialov. Poleg tega si prizadevajo po varčni poti priti tudi do obnovljivih virov energije s pomočjo tehnološkega razvoja in z obdelavo in predelavo ostanka surovin. Na podlagi dolgoletnih izkušenj in poznavanja razvoja opreme in storitev lahko podjetjem ponudijo najboljšo možno rešitev.

Njihova vizija je poslovne partnerje spoznati in se jim individualno posvetiti ter na podlagi osebnega odnosa najti rešitev, ki jim je pisana na kožo. Ponujajo tudi prevoze ostanka surovin kot tudi ostalega materiala, ki ga izvajajo s prekucniki in specialnimi vozili za prevoz kontejnerjev.

Kovinarstvo po meri

Poleg tega dobavljajo različne vrste jekla in barvnih kovin ter izvajajo razrez ter CNC obdelavo kovin. Izdelujejo tudi visoko zahtevne izdelke v večjih serijah po posebnih zahtevah kupcev. Del proizvodnje obsega tudi tlačno in tubrbinsko strojnopeskanje z različnimi abrazivi in ročno peskanje s suhim ledom ter brušenje s centerless brusnimi stroji.

Inovativnost, ki osvaja nagrade

Ena ključnih odlik družbe Ekstera je inovativnost. V letu 2020 so jo dokazali s tem, ko so prejeli dve zlati priznanji s strani GZS Koroške gospodarske zbornice. Eno od priznanj je bilo podeljeno za betonske tlakovce z dodanimi uporabljenimi livarskimi peski. Ta produkt se je uvrstil tudi na nacionalno raven, saj je bil eden od štirih najbolje ocenjenih zlatih inovacij. Zlato priznanje pa so dobili tudi za predelavo odbrusa v legirni dodatek, ki temelji na predelavi proizvodnega odpadnega materiala v nov kakovosten izdelek. Pri tem gre za izdelavo visoko legiranih briketov kot dodatek za uporabo v metalurgiji. Tudi v prihodnje bodo v družbi Ekstera svoj razvoj močno usmerjali v smeri krožnega gospodarstva.

Z odpiranjem vrat zaključujemo kroge!

Vsak odpadek si zasluži priložnost kot surovina.

info@EKSTERA.si

Janko Janez Kodila. Lastnik Kodila, d. o. o. Ponudnik kakovostnih mesnih izdelkov, ki imajo svojo lastno zgodbo. Podjetnik z inovativnim marketinškim pristopom. Njegov največji dosežek: z butično blagovno znamko premium vrhunskih prehrambnih izdelkov mu je uspelo preseči slovenske meje. Dosegel je že tudi Japonsko.

Foto: Osebni arhiv

»RUSKO OROŽJE JE TUDI HRANA.«

Goran Novković, foto: Barbara Reya

Kako tako uspešen predelovalec vrhunske hrane in podjetnik vidi trenutno dramo na trgu hrane?

Na trgu hrane je zavladala drama, ki je ni bilo nekaj desetletij. Je to drama zaradi realnih razmer ali zaradi špekulacij? Kaj se dogaja?
Uskladilo se je več dejavnikov. Začelo se je s prašičjo kugo v Aziji, nadaljevalo s pandemijo, nazadnje pa še z vojno v Ukrajini. Poleg tega so bili v zadnjih desetletjih mesni in vsi živilski izdelki na trgu podcenjeni. Ne v Sloveniji ne v Evropi nismo bili pozorni na to. Postali smo odvisni od tretjih držav.

Motnje pri dobavi zato zdaj povzročajo težave v pridelavi in predelavi ter se odražajo v končnih cenah. K temu je treba dodati še cenovne šoke pri energentih in inflacijsko spiralo. Razmere so zelo težke.

Kaj se bo zgodilo na trgu hrane do konca leta? Kakšni so možni scenariji?
Kratkoročno bodo cene zelo podivjale. Je pa težko previdetí, kaj se bo zgodilo z vojno v Ukrajini, ki zelo vpliva ne le na trg hrane, ampak tudi na celotno svetovno ekonomijo.

Vsi dobavitelji in proizvajalci ta hip skrbijo predvsem za to, da imajo na zalogi dovolj blaga. Vse nas skrbi jesenska žetev in cena žita. V svetu in v Evropi ni nikakršnih mehanizmov, ki bi regulirali to novo realnost. Evropa je sicer načeloma enotna, a ima vsaka država članica svojo politiko, ki zadeva trg hrane, žitaric, mesa …

Enako, kot je bilo z zaščitno opremo na začetku pandemije covida-19.
Tako je.

Kateri razlogi prevladujejo za dramo na trgu: realni ali morda bolj špekulativni, umetni?
V tej prvi fazi je zagotovo več drugih, umetnih. Vendar sta dolgoročna enigma Rusija in Ukrajina skupaj. Rusko orožje proti Zahodu, ki jo gospodarsko kaznuje, je tudi hrana, pa seveda energija. Ne vemo, kdaj se bo začela stabilizacija. Čez mesec, leto dni, pozneje? To je veliko vprašanje.

Kje pri cenah hrane pričakujete največje spremembe?
Pri vseh kategorijah, pri žitaricah, mesu, zelenjavi, še najmanj pri sadju; najbolj pri žitaricah in zato pri mesu. V Evropi smo imeli v zadnjem času nizke cene prašičev, zato se je stalež zmanjšal. Cene se bodo zdaj zvišale in povpraševanje se bo zmanjšalo. Nato se bo spet vse uravnotežilo.

Morda se kdo ne bo strinjal z mano, a mislim, da je hrana podcenjena. Dvigale so se cene mobilne telefonije, kolodonta, tekstila. Tekstil se je v zadnjem desetletju zelo podražil, prav tako avtomobili. Kolodont je pred 10 leti stal okoli 15 evrov za kilogram, danes stane 35 evrov. Hrana pa je socialna kategorija, zato je bila pri njej že petodstotna podražitev sporna; podražila se je minimalno ali sploh ne. S tem smo ogrozili pridelavo, lokalno rentabilnost in samozadostnost.

To je začaran krog. Po eni strani smo do pandemije najmanj dražili hrano …
Celo cenila se je.

… deloma najbrž zaradi konkurence, deloma pa zaradi strahu pred socialnimi izzivi ali pritiskom na višje plače. Zdaj pa se bo hrana podražila in to bo sprožilo zahteve po višjih plačah.

Ja, to nas malo spominja na staro Jugoslavijo. Ampak takrat je bila to jugoslovanska zgodba. Zdaj je to globalna zgodba, za katero ne vemo, kako se bo končala.

Hudo bi bilo, če bi se zgodila hiperinflacija.
Da. Ne vem, kakšni so vzvodi, da bi to ustavili. Vojne, destabilizacija v Ukrajini, na Balkanu, tudi v Aziji, vse to vpliva na draženje.

Na trgu hrane ne bo zmagovalca.«

»Država bi lahko posnemala akcijo Diši po Prekmurju.«

V vsaki krizi so tudi priložnosti. Kje zdaj vidite priložnosti za predelovalce hrane? Ali sploh vidite kakšno?
Najprej bomo morali biti razumni, racionalni. Najprej bo treba preživeti. Po ekstremnih trendih bo prišla umiritev, tako kot po vojni pride mir. V razmerah norosti v podjetjih ne smemo izgubiti njihove funkcionalnosti, torej lastnega kadra, kupcev, dobaviteljev. Povsod moramo iskati ravnotežje.

Ko cene rastejo, krvavimo. Ko padajo, je težava samo, če smo si naredili zaloge. V zdajšnjih razmerah ni toliko špekulativnosti, kot je iskanja novega ravnotežja. Na trgu hrane ne bo zmagovalca. Kmetu se draži, predelovalcem tudi, trgovcem pa utegne pasti prodaja.

Ampak če ne bo zmagovalca, potem bi bilo logično, da je vsem v interesu, da se ta kriza hitro konča, mar ne?
Slovenci nimamo instrumenta, da bi to lahko uravnali. To lahko stori samo globalna politika.

Se bodo zaradi vsega omenjenega spremenile gurmanske navade?

Da. Govorimo o gurmanstvu, o hrani in o denarnicah. Gurmanstvo je povezano z blaginjo. Večja je blaginja, bolje vpliva na gurmanstvo. Manjša je, slabše vpliva nanj.

Osnovne življenjske potrebščine je treba zagotoviti. Vse podražitve osnovnih življenjskih produktov odžirajo denar za gurmanstvo.

»Ogrozili smo lokalno pridelavo, rentabilnost in samozadostnost.« «

Ali to pomeni, da lahko upade tudi kakovost prehrane?
Da. Proračun za hrano se žal lahko zmanjša.

Vi ste s podjetništvom začeli iz nič. Vemo, da je med startupi veliko takšnih, ki razvijajo nove, inovativne prehrambne izdelke. Kaj bi jim svetovali v takšnih razmerah? Je pravi čas za podjetništvo v tej panogi ali ne?
Po dežju vedno pride sonce. Razvoju se je treba posvetiti, ko je kriza. Kdor je pripravljen po normalizaciji razmer, ima takrat več priložnosti na trgu. Tudi mi smo naš glavni objekt v Markišavcih gradili leta 2012 v krizi. A po njej smo bili pripravljeni. Je pa to naporno.

Startupi so lahko pri tem celo bolj prilagodljivi kot večja podjetja. Mi nismo več tako majhni, a ob začetku pandemije smo del poslovanja hitro preselili na splet. Inovirali smo kuhinjo.

Zdaj se nam bodo prihodki morda malo zmanjšali, ker proizvajamo izdelke višjega gurmanskega cenovnega razreda. Bomo pa najbrž okrepili kakšno linijo cenejših generičnih izdelkov. Ne dolgoročno, ampak zato, da kratkoročno zagotovimo stabilnost podjetja.

Kaj bi lahko v Sloveniji izboljšali, da bi imeli močnejšo kvalitetno lokalno samooskrbo s hrano?
Zavedati se moramo pomena krožnega gospodarstva. Lokalna hrana je pomembna. Kvaliteta pa v krizi ni tako v ospredju. Bojimo se, da bodo predelovalci pri dobavi dobili, kar bodo dobili – in da ne bodo mogli dobiti želenega.

Kakovost bo v tem času trpela. Zato so pomembna dolgotrajna partnerstva. Mi jih imamo z rejci, zato se ne bojimo. Globalno pa bodo veliki izzivi. Če ni dovolj pšenice, ni pomembno toliko, ali je prve, druge ali tretje kategorije. Pomembno je samo, da pšenica je.

Ali kljub vsemu omenjenemu pri tem, da se vendarle osvoji kakšen delček novega trga tudi v takšnih časih, lahko pomaga digitalizacija?
Zdaj je čas, da se v krizi pripravimo na digitalno prodajo, ker bo po njej zelo aktualna. Ljudje želijo imeti kakovostno hrano, naše specialitete na dosegu roke. Če nekaj poskusijo pri nas, bi to radi dobili na Dunaju, v Dubrovniku ali v Ljubljani. Z digitalizacijo jim želimo to omogočiti.

Na katerih trgih želite vzpostaviti mesta, kjer bodo kupci lahko prevzeli izdelke, ki jih bodo pri vas kupili po digitalni poti?
V radiju 200 kilometrov okoli nas. To je območje, za katerega ocenjujemo, da imamo na njem še lahko vpliv na razvoj lastne blagovne znamke. Na

tem območju lahko nagovarjamo kupce tudi, da pridejo k nam. Da nas od blizu spoznajo in kupijo izdelke za domov. Mi pa gremo na kulinarične dogodke, denimo v Budimpešto, Zagreb, Dunaj, Ljubljano. Dunaj, Budimpešta in Zagreb so naša glavna tarčna mesta. S tem radijem zajamemo tudi migracije ob vikendih, ko ljudje odhajajo kam kaj dobrega pojest.

Kaj pa Japonska? Ta ni v radiju 200 kilometrov. ☺

Japonska je za nas izziv, ki potrjuje našo kakovost in sposobnost. Premagali smo administracijski izziv, saj je japonski trg zelo zaprt. Če smo uspešni na tako zahtevnem trgu, je to dobra referenca za naš osnovni trg v radiju 200 kilometrov.

To območje za nas ni samo prodajno, ampak tudi nabavno. Ne samo Slovenija; madžarski trg ima velik potencial zaradi prašičje pasme mangalic. Na Hrvaškem je za nas pomembna črna slavonska svinja, v Avstriji pasma angus in bio prašiči. Seveda veliko kupujemo v Sloveniji, vendar te pasme pri nas nimajo takšnega potenciala. Nimamo samo Slovenci dobre surovinske baze.

Ali je tak pristop k trgom – primarno v radiju 200 kilometrov, kakšen oddaljenejši trg in morda še kako večje mesto zunaj omenjenega radija – recept tudi za drugo kvalitetno slovensko hrano?

Da, to je pravi butični pristop. Slovenci sicer lahko izvažamo generične prehrambne izdelke, vendar po sorazmerno nizkih cenah. Italijani, Francozi, Španci pa delajo tudi butično. Tudi naši vinarji to počnejo.

Mi smo eni od mnogih, ki v Sloveniji imamo ta potencial. Morali pa bi se povezati. Ne digitaliziramo se samo zaradi sebe. V Prekmurju smo za slovenski trg sooblikovali znamko Diši po Prekmurju.

Naše male proizvajalce smo povezali in jih vključili v svoje distribucijske poti. Če po teh poteh prodajamo prekmursko šunko, zakaj ne bi še bučnega olja? In nasprotno. Zakaj ne bi prodajalec vina po svojih poteh prodajal še našo prekmursko šunko? Made in Slovenia bi morala biti tesno povezana z vrhunskimi specialitetami.

Kako pa bi promocijo slovenske hrane lahko še izboljšali?

Potrebovali bi novo belo knjigo. Nacionalna strategija se dotika pridelave. Država podpira težak izvoz generične hrane. Gurmanske izdelke pa podpira le prek turizma, na domačem trgu, sicer pa ne.

Priložnost vidimo v turistično-kulinaričnih ambasadah na naših zalednih trgih, denimo na Dunaju in v Budimpešti. Kombinirali bi dogodke veleposlaništev in slovenskih podjetij v okolici, obenem pa vzpostavili trgovino in gostinsko ponudbo. V teh mestih bi lahko zagotovili bazo vrhunskih slovenskih gurmanskih prehrambnih izdelkov.

Iz tega območja pride največ turistov v Slovenijo. Ker lahko pridejo po cesti z avtom. Tako bi lahko v radiju 200 do 300 kilometrov okoli Slovenije promovirali butični turizem.

Hrana je lahko ambasadorka slovenskega butičnega turizma.

Kaj pa lahko pridelovalci in podjetniki storijo sami? Kdaj bomo dobili akcijo Diši po Sloveniji?

Država bi z marketinškim denarjem morala narediti platformo za povezovanje.

Bi lahko posnemali Diši po Prekmurju?

Natančno tako. Država pa mora finančno podpreti in soorganizirati dogodke. To bi bilo bistveno bolje, kot da se denar troši za oglase na panojih.

Potrebujemo pa povezavo na nacionalni ravni ter profesionalno marketinško in organizacijsko ekipo znotraj neke državne agencije za promocije butične hrane. Pa tudi proizvajalci bi se morali prešteti.

Foto: Shutterstock

ALI POZNATE VSE ZELENE TRENDE?

Ponujamo 7 najpomembnejših trendov s področja samooskrbe. Ste denimo že slišali za nizkotemperaturno ogrevanje?

Nina Simić

»Čiklično prihaja do obdobij, ko se zavemo, da energija ni zgolj tržno blago, ampak je povezana tudi s strateškimi interesi našega okolja. Če želimo stabilno poslovati v prihodnje, še posebej če smo energetsko intenzivno podjetje, je treba aktivno delovati na področjih, ki omogočajo nižanje rabe energije. Tudi s samooskrbo z energijo in uvajanjem obnovljivih virov energije,« izpostavlja Bogomil Kandus iz Enekoma, Inštituta za energijsko svetovanje.

Trenutne negotove razmere lahko podjetja le spodbudijo k nadaljevanju začetih procesov v energetsko učinkovitost ter oskrbo z obnovljivimi viri energije.

Ne zanašajte se samo na zunanje izvajalce!

V večjih podjetjih so že izobrazili energetske menedžerje, ki skrbijo za upravljanje virov energije in iščejo ustreznejše rešitve. »To področje doživlja zelo hiter razvoj. Zelo pomembno je, da se podjetje izobrazi in aktivira v tej smeri ter se loti dolgoročnega snovanja. Ni najbolje, če se pri strukturnih

energetskih vprašanjih zanašamo zgolj na zunanje izvajalce. Potrebo po nadgradnjah sistemov upravljanja energije pri nas prinašajo tudi zahteve multinacionalnih družb,« opozarja Kandus.

Svetuje izobraževanje zaposlenih na področju sistemov upravljanja energije. Večji porabniki energije se na primer lahko udeležijo strokovnega izobraževanja Evropski energetski menedžer – EUREM, ki ga izvaja Institut Jožef Stefan, izobraževanj s področja sistemov upravljanja energije, ki jih izvaja SIQ, in drugih.

Kateri so ta hip top zeleni trendi?

1 Elektrifikacija

»Pod elektrifikacijo je mišljeno, da se v strojih in opremi namesto fosilnih goriv uporablja električna energija,« pojasnjuje Goran Matešič, energetski menedžer v Luki Koper.

2 OVE – obnovljivi viri energije

Obnovljivi viri energije vključujejo vse vire energije, ki nam jih ponujajo naravni procesi, kot so sončno sevanje, veter, rečni vodni tok, fotosinteza, zemeljski toplotni tokovi in morski tokovi. V Sloveniji so glede na razmere za posameznike in podjetja najbolj zanimive sončne elektrarne in toplotne črpalke, ki uporabljajo kombinacijo naštetih virov.

3 Vodikova tehnologija

Vodik je vse pomembnejši alternativni vir energije v cestnem prometu, saj je proizveden iz obnovljivih virov in z nizkimi emisijami.

»Tehnologija je šele v razvoju, a so v določenih podjetjih že izvajali pilotne projekte v zvezi z vodikovimi tehnologijami (Petrol, Steklarna Hrastnik). Potrebnega pa bo še nekaj časa, da podjetja spoznajo prednosti in predvsem težave te tehnologije. Pred letom 2030 bo prehod na to tehnologijo precej zahteven, finančno in tehnično,« na ovire opozarja Matešič.

telemach

Telemach, podjetje, ki misli zeleno

Največji ponudnik plačljivih video vsebin in fiksnega interneta ter najhitreje rastoči ponudnik mobilnih storitev v Sloveniji z različnimi projekti uresničuje svojo okoljsko odgovornost.

Okolju prijazno delovanje

Dobri dve leti je naokoli, odkar je na več kot 3000 kvadratnih metrov veliki strehi Telemachove poslovne stavbe začela delovati sončna elektrarna, največji korak podjetja v naši pobudi Misli zeleno. Ogljični odtis smo v tem času zmanjšali za kar 440 ton, glavna Telemachova stavba pa bo v naslednjih 20 letih vsaj 20-odstotno energetsko samooskrbna. S proizvedeno energijo tudi polnimo električne avtomobile, ki jih imamo v svojem voznem parku vedno več in jih tehnične ter poslovne službe uporabljajo za obiske naročnikov. Prav tako nadzorujemo količino porabe energije z uporabo tehnične opreme, ki je energetsko varčna.

Digitalizacija poslovanja

Digitalizacija je prihodnost in seveda tudi sedanjost, posebej pa v telekomunikacijskih podjetjih, kot je Telemach. Prva misel ob digitalizaciji je brezpapirno poslovanje in temu zadnja leta v podjetju posvečamo zelo veliko pozornosti. Uporabnikom tako že nekaj časa priporočamo prehod na eRačun, brezplačno storitev, ki prinaša enostavnejši, varčnejši in okolju prijazen način plačevanja ter s tem številne prednosti tako za posameznika in družbo kot za okolje. Ker je Telemach okoljsko ozaveščeno in v prihodnost usmerjeno podjetje pa seveda tudi sicer naše poslovanje v veliki meri poteka digitalno, kar še dodatno prispeva k optimizaciji porabe papirja.

Ravnanje z odpadki

Neposredno obremenitev okolja pri Telemachu nenehno zmanjšujemo tudi z vestnim ločevanjem odpadkov. V vseh poslovalnicah že nekaj let uporabljamo papirnate vrečke, v podjetju pa trajnostne brisače in higienski papir, ki je izdelan iz celuloze Tetra pak embalaže pijač, ne pa iz lesa. Še posebej vestno pa seveda ravnamo z bolj nevarnimi, torej elektronskimi odpadki. In ne nazadnje, pomembno je, da zaposleni »mislijo zeleno« tudi zunaj delovnega časa, zato se v podjetju trudimo, da bi ta miselnost v čim večji meri postala njihov življenjski slog.

070 700 700 | telemach.si

4 Opuščanje fosilnih goriv

Opuščati je torej treba nafto, premog, zemeljski plin, saj se lahko zgodi, da bodo s časom celo prepovedovani.

5 Industrija 4.0

»Ne zavedamo se vseh prednosti industrije 4.0, ki se v osnovi nanaša na trend avtomatizacije in prenosa podatkov v proizvodnih tehnologijah,« meni Kandus.

»Potrebna je tudi analiza obsega integriranih in nadgradnja analize energetskih podatkov. Podjetje potrebuje energetski informacijski sistem, ki omogoča obdelavo podatkov, skladno z najboljšimi razpoložljivimi tehnikami in z uporabo orodij umetne inteligence, tudi v realnem času. Zaradi vrste rešitev in možnosti obsega investicije mora podjetje vedeti, kaj potrebuje in katera orodja mu lahko pomagajo pri optimizaciji procesov. Prav vrednotenje rabe energije je ena od osnov za vrednotenje tehnoloških procesov,« dodaja.

6 Nizkotemperaturno ogrevanje

Ogrevanje industrijskih stavb zaradi majhne porabe energije pogosto zanemarimo, je pa zanimiv test stopnje energetske učinkovitosti organizacije. Pri nizkotemperaturnem ogrevanju gre za ogrevanje prostorov z nizko temperaturo grelnih teles. Razlika med temperaturo vira energije in zrakom v prostoru je majhna, grelne površine pa so velike.

7 E-mobilnost

Gre za trend večje uporabe električnih vozil v podjetjih. Nekatera podjetja se odločijo za najem, druga za nakup vozila. Obe možnosti pa prinašata spodbude in prihranke na več področjih, o katerih izveste več v nadaljevanju.

Agencija za zaposlovanje

Z večletnimi izkušnjami vam lahko pomagamo pri vaši zaposlitvi.

S poslovnimi partnerji iščemo kakovostne in pravočasne rešitve.

Snujemo dolgoročna partnerstva.

FALANGA D.O.O.
Kolodvorska cesta 1, 6000 Koper
tel. 040/474-336
www.falanga.si
e-pošta: falanga.storitve@gmail.com
Falanga d.o.o.

Povezujemo
Iščemo kakovostne in pravočasne rešitve ob pomanjkanju delovne sile in snujemo dolgoročna partnerstva.

Iščemo
Nenehno posodabljamo našo široko bazo aktivnih iskalcev dela.

Selektiramo
Poskrbimo za ustrezne postopke selekcije na osnovi vaših zahtev.

Izbiramo
Izberemo najbolj ustrezne kandidate za potrebe podjetja.

SODELOVANJE, KI OBRODI USPEH

Reseda d.o.o. je inovativno in sodobno podjetje na področju strojne obdelave in strojegradnje, njihova dejavnost pa obsega CNC obdelavo kovin, proizvodnjo in zelo kompleksno montažo izdelkov, konstruiranje, 3D modeliranje ter načrtovanje proizvodnih procesov v kovinarski stroki.

Uspešno deluje na tujih trgih, predvsem na nemško govorečih tržiščih in so eno od le dveh podjetij na svetu, ki izdelujeta najkompleksnejše rezkane izdelke za robotizacijo avto-lakirnih linij.
Reseda je začela iz malega, nato pa prerasla v srednje veliko podjetje. Rast podjetja znaša na letni ravni med 20 % in 30 %, ob hitri rasti pa se je podjetje moralo prilagoditi tudi razmeram na trgu.
»Zahteve trga so iz dneva v dan vedno večje in tako smo bili tudi mi primorani stopiti korak višje,« pravijo na podjetju, to pa je bil tudi razlog, da so se odločili za dolgoročno partnerstvo s podjetjem ZEISS.

Prihranili so na več področjih

Kot odgovor na rast podjetja in konkurenčnost na trgu so v sodelovanju s podjetjem ZEISS na Resedi pridobili nov merilni stroj, ki je posodobil njihovo proizvodnjo in pripomogel k optimizaciji dela. Odločitev za sodelovanje je podprlo tudi dejstvo, da ZEISS tehnologijo uporabljajo tudi njihove stranke.
»To se zelo dobro obnese ob morebitnih razhajanjih med našimi in njihovimi meritvami. Če imamo isti merilni stroj, se lahko isti postopek preveri tako na naši strani kot na strani kupca,« pojasnjujejo na Resedi.
Uporaba novega merilnega stroja je pri Resedi poskrbela za kar 150 % prihranek časa, še večji dejavnik pri prihranku pa je človeški faktor.
»Pri ročnem merjenju lahko pride do napak, merilni stroj, predvsem ZEISS-ov pa je v tem segmentu najmočnejši in tudi najnatančnejši. Z njim prihranimo na času, odpravimo merilno negotovost, ponovljivost pa je vsakič najvišja, kolikor jo je moč zagotoviti,« pravijo na podjetju.

Največ je vreden dober partnerski odnos

Podjetje CARL ZEISS d.o.o. ima močan oddelek za merilno tehniko, poleg proizvodnje vrhunskih merilnih strojev pa se ponašajo s kvalitetno pomočjo strankam pri skrbi za tehnično in programsko podporo naprav. Zagotavljajo hiter odzivni čas in visoko fleksibilnost ter rešitve, prilagojene glede na individualne potrebe strank.
Največja prednost, ki jo je podjetje Reseda pridobilo s partnerstvom, je stalna pripravljenost strokovnjakov na ZEISS-u.
»Če se pojavi kak problem pri merjenju, pokličemo merilnega tehnika na ZEISS in rešimo kar po telefonu. Že tu so zelo odzivni in ažurni, kar je za nas najbolj pomembno, « jih pohvalijo na Resedi.
Enoten programski sistem na vseh ZEISS-ovih napravah omogoča tudi to, da se zaposleni brez težav priučijo uporabe različnih strojev iz njihove proizvodnje. ZEISS nudi tudi šolanja za zaposlene v merilnem laboratoriju.
Na Resedi so zaradi dobrih rezultatov dosedanjega sodelovanja svoj nabor že razširili za dodatne ZEISS-ove stroje – tretjega bodo dobili že pred koncem aprila, v prihodnje pa pričakujejo še dodatno nabavo.
https://www.reseda.si/
https://www.zeiss.si/corporate/home.html

RESEDA

ZEISS
Seeing beyond

S SONČNO ELEKTRARNO IN TOPLOTNO ČRPALKO DO ENERGETSKE SAMOOSKRBE

V časih, ko se razmere na trgu energentov nenehno spreminjajo, nestabilnosti pa ni videti konca, je energetska samooskrba edina prava izbira.

Kombinacija sončne elektrarne in toplotne črpalke je privlačna zaradi energetske neodvisnosti, donosnosti in okolju prijazne tehnologije.

»Trend rasti zanimanja za sončne elektrarne in toplotne črpalke spremljamo že nekaj let, a takšnega povpraševanja, kot smo mu priča v zadnjih mesecih, ne pomnimo«, pojasnjuje direktor podjetja Enertec, d. o. o. Peter Kumer.

Zmagovalna energetska strategija

Izbira sončne elektrarne in toplotne črpalke nudi lažjo in cenovno dostopnejšo energetsko učinkovitost ter hkrati dviguje kakovost bivanja. Sončna elektrarna poskrbi za električno energijo in neodvisnost od tržnih cen, toplotna črpalka pa za ugodno in udobno ogrevanje. Poleg visoke učinkovitosti kombinirani sistem pripomore tudi k zmanjševanju ogljičnega odtisa. Toplotne črpalke omogočajo ogrevanje z nizko vsebnostjo ogljika in so v sožitju s sončno elektrarno odlična zelena rešitev.

Izberite zanesljivega energetskega partnerja

Če je izvedba pravilno zasnovana, montaža strokovna in vzdrževanje redno, znese življenjska doba sončne elektrarne in toplotne črpalke tudi 30 let, zato izbira zanesljivega in preverjenega partnerja ključna. Enertec, d. o. o. z blagovno znamko Moja elektrarna na trg prinaša dovršene in celovite energetske rešitve v kombinaciji izrabe sončne energije. Uresničujejo svoj cilj – približati izrabo obnovljivih virov energije v vsak slovenski dom.

www.moja-elektrarna.si 080 23 90

Aplikacija za načrtovanje, nadzor in vzdrževanje sončne elektrarne

Simulator
#ZaSončnoPrihodnost

Prenesite inovativno digitalno rešitev

Moja elektrarna
by ENERTEC

Foto: Shutterstock

SONČNE ELEKTRARNE BODO ŠE NAPREJ »IN«

Kako prihraniti in kakšne so napovedi na področju sončnih elektrarn za podjetja? Ponujamo pregled novosti in rešitev.

Nina Simić

V Sloveniji so za podjetja še vedno najbolj zanimive sončne elektrarne in toplotne črpalke, ki uporabljajo kombinacijo naštetih virov. Povpraševanje pri ponudnikih sončnih elektrarn nenehno narašča, višanje cen energentov pa jo še spodbuja.

»Na trgu samooskrbnih sončnih elektrarn kljub podražitvi opreme tudi v prihodnje pričakujemo rast. Lani smo glede na leto 2020 zabeležili 10-odstotno rast povpraševanja, letos pa pričakujemo celo 30-odstotno rast. Tako gospodinjstva kot podjetja si želijo dolgoročno zanesljivo oskrbo z električno energijo in predvidljive cene, s tem pa prispevamo tudi k doseganju ciljev zelene strategije vsake države. Prvotne negotovosti glede delovanja in zanesljivosti zgrajenih sončnih elektrarn pri potrošnikih ni več,« pojasnjuje Dario Rot, vodja produktnih skupin, Proizvodnja energije iz Petrola, ki med drugim postavlja sončne elektrarne.

Tudi pri drugih ponudnikih se kažejo podobni trendi. »Zaradi vedno višjih stroškov energije oziroma elektrike, ki ne bodo kmalu padli, in potreb po vse večji avtonomnosti pri rabi lastnih energetskih virov se povpraševanje še povečuje,« dodaja Primož Tručl iz podjetja Enerson, ki je specializirano za postavitev sončnih elektrarn.

Konec net meteringa!

Tručl opozarja, da se obdobje net meteringa, kot ga poznamo danes (odvečna energija se proda nazaj v sistem), s koncem leta 2023 izteka, ker ga bo nadomestila drugačna uredba za domače sončne elektrarne.

»V prihodnosti bodo morali tudi lastniki sončnih elektrarn plačevati omrežnino za vso prejeto in oddano električno energijo, zdaj pa plačujejo

samo za razliko med prejeto in oddano. To bo mogoče nekoliko upočasnilo rast novih elektrarn,« opozarja Tručl.

Rot pa izpostavlja, da bo možno netiranje energije, ne pa tudi omrežnine: »Po prvih izračunih bo tak način obračunavanja za 5 do 10 odstotkov manj ugoden za uporabnika od trenutnega. Vendar to v praksi ne bi smelo vplivati na odločitev za nakup sončne elektrarne. Prav tako na odločitev, glede na dobo investicije (od 25 do 30 let), ne bi smela vplivati predvidena odplačilna doba, ki se z novo uredbo podaljša za približno leto dni.« Ravno v dneh priprave prispevka je postala aktualna nova dodatna uredba, ki bo veljala vzporedno s staro in bo omogočila, da se vsi končni odjemalci (tudi večja podjetja) vključijo v sistem samooskrbe.

Trendi v svetu sončnih elektrarn

a. Hranilniki/baterijski sistemi in pametne polnilnice električnih vozil. »Z novim ukrepom net metiranja pričakujemo razvoj hranilnikov in pametnih polnjenj električnih vozil. Nov sistem omogoča predvsem sredstva za hitrejši razvoj omrežja, ki je že danes šibki člen za postavitev sončnih elektrarn. Le tako lahko preidemo na zeleno energijo,« poudarja Rot.

»Dolgoročno gledano bo treba zagotoviti vlaganja v razvoj zmogljivosti shranjevanja električne energije (t. i. baterijske sisteme), saj bomo s tem dosegli optimizirano delovanje sončnih elektrarn v povezavi z elektrodistribucijskim omrežjem in zakonodajo. Možnost uporabe baterij v kombinaciji s postavljeno sončno elektrarno je predvidena tudi v ZSROVE. Z vlaganji v razvoj zmogljivosti shranjevanja pa se bo tudi pri nas začel bolj razvijati celoten sistem shranjevanja energije (angl. battery energy storage system – BESS),« pojasnjujejo pri GEN-I. Novi zakon lastnikom samooskrbne sončne elektrarne namreč omogoča tudi možnost prodaje električne energije.

b. Energetsko pogodbeništvo in stimulativna omrežnina. »Med podjetji je vse več zanimanja za storitev energetskega pogodbeništva, ki prinaša pozitivne učinke za vse deležnike. Podjetjem s storitvijo omogočamo, da brez lastne investicije zajezijo izzive volatilnosti energetskih trgov ter

panheat
Povezane energetske rešitve

REŠITVE PO MERI ZA OPTIMALNO ENERGETSKO UČINKOVITOST IN SAMOOSKRBO VSEH OBJEKTOV

> POSLOVNI OBJEKTI (stavbe, pisarne, kongresne dvorane ...)
> INDUSTRIJSKI OBJEKTI (delavnice, proizvodne hale, skladišča ...)
> TURISTIČNI IN GOSTINSKI OBJEKTI (hoteli, restavracije, lokali ...)
> ZASEBNI OBJEKTI (hiše, stanovanja, apartmaji ...)

IR PANELI planetinfrapanel
SOLARNE ELEKTRARNE sonetsolar
PREZRAČEVALNI SISTEMI vent
TOPLOTNE ČRPALKE aterm
KLIMATSKE NAPRAVE modraklima
MONTAŽA IN SERVIS panmont

S4O d.o.o. | Tržaška 511, 1351 Brezovica | www.panheat.si | info@panheat.si | 030 707 177

dosežejo dolgoročne finančne in okoljske učinke,« nadaljujejo v skupini GEN-I, ki poleg prodaje električne energije gradi tudi sončne elektrarne, ter predstavijo idejo tako imenovane stimulativne omrežnine:

»Ta ne bo enaka za vse lastnike sončnih elektrarn, temveč se bo razlikovala glede na tip elektrarne in način rabe energije ter prenovljeni tarifni sistem. Ta naj bi zagotavljal učinkovitejšo in racionalnejšo rabo energije in predvsem poslovne uporabnike spodbudil k odločitvi za sončno elektrarno.«

Vse več zdravilišč s toplotnimi črpalkami

Podjetja se že v večji meri kot včasih odločajo za ogrevanje prostorov s toplotnimi črpalkami. Sploh zdaj, ko se zaradi cen energentov vse pomika v smer samooskrbe. Zlasti podjetja, ki so vedno bolj usmerjena v zeleno gospodarstvo, v tem vidijo veliko prednost.

»Toplotne črpalke kar 80 odstotkov toplote pridobijo iz obnovljivih virov energije (zrak, voda in zemlja), 20 odstotkov pa predstavlja električna energija, ki je potrebna zgolj za obratovanje naprave. Torej nas dvig cene električne energije ne prizadene toliko,« ugotavlja Bogdan Kronovšek, direktor podjetja Kronoterm, ki je specializirano za toplotne črpalke.

»Vse več velnesov, bazenov in zdravilišč se odloča za ogrevanje s sanitarnimi toplotnimi črpalkami, saj so prihranki ogromni. Tudi izkoriščanje odpadne toplote je ena od rešitev, ki so ustrezne za podjetja ter predstavljajo prihranke pri stroških, hkrati pa omogočajo uporabo toplote, ki bi jo sicer zavrgli,« izpostavlja dodatne prednosti.

»V prihodnosti bo še večji poudarek na povezovanju toplotnih črpalk s sončno elektrarno, saj to zagotavlja večje prihranke pri ogrevanju ter popolno samooskrbo in neodvisnost,« napoveduje Kronovšek in našteva trende: »Prihodnost razvoja toplotnih črpalk je svetla ter se nagiba k izboljšanju učinkovitosti in zmanjševanju hrupnosti. V prihodnosti bodo glavno vlogo na trgu toplotnih črpalk odigrale kompaktnejše naprave z dovršeno obliko, ki bodo uporabniku omogočile prihranek prostora in zlitje z okolico. Pomembna bodo tudi okolju prijaznejša hladiva in zasnova v smislu izdelave.«

SODOBNI OBRAZ AVTOMOBILIZMA

Vse se začne s premišljeno vizijo, ki poganja naprej ne le posla, ampak predvsem napredek.

Tudi pri DS Automobiles prisegajo na premišljene, izdelane ideje, zato so še pred prvo potezo s svinčnikom dve leti sodelovali z vrhunskimi inženirji in najprej ustvarili tehnično konstrukcijsko osnovo, šele nato obliko karoserije.

Nastal je DS 4, ki se ponaša z razmerji, kakršnih v tem avtomobilskem segmentu še nismo srečali. S svojo avantgardno obliko je bil razglašen za najlepše vozilo leta 2022, na voljo pa je v treh izpeljankah in s priključno hibridnim, bencinskim ali dizelskim motorjem, vedno pa z 8-stopenjskim samodejnim menjalnikom.

Uglajenost, avantgardna oblika, varnost in trajnost so le nekateri od pojmov, ki opišejo pustolovščino, imenovano DS 4.

Francoska premijska znamka DS Automobiles je nastala na temeljih bogatega strokovnega znanja avtomobilske skupine PSA in je edina, ki je v Formuli E kar dvakrat zaporedoma osvojila naslov svetovnega prvaka med ekipami in vozniki. Model DS 4 sledi usmeritvi znamke, da bodo do leta 2024 vsa njihova nova vozila 100-% elektrificirana, v 95 % pa je izdelan iz materialov, primernih za ponovno uporabo. Na voljo je tudi v različici s priključno hibridno tehnologijo E-TENSE, ki razvije 225 konjskih moči, združuje nizke emisije in nizko porabo ter omogoča več kot 50 km dosega v načinu ničnih emisij.

DS *prefers* TOTAL - Povprečna poraba goriva (pri kombiniranem ciklu vožnje po WLTP): 1,1–7,1 l/100 km, izpusti CO_2: 25–161 g/km. Emisijska stopnja EURO 6.3, specifični izpusti dušikovih oksidov: 0,0254–0,0476 (NOx). Pri dizelskih motorjih je vrednost specifičnih izpustov trdih delcev 0,00025–0,00136 g/km, število trdih delcev pa $1{,}38–1{,}90 \times 10^{11}$. Prikazane vrednosti se lahko razlikujejo od vrednosti dejanske uporabe vozila. Ogljikov dioksid (CO_2) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Izpusti onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka.Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM_{10} in $PM_{2,5}$ ter dušikovih oksidov. Slike so simbolične. Več informacij o ponudbi na DSautomobiles.si.

DS STORE LJUBLJANA
BARAGOVA 7, 1000 LJUBLJANA

Emil Frey **Emil Frey** Avtocenter

Foto: Shutterstock

POZOR: VSE VEČ OLAJŠAV ZA NAKUP E-VOZILA

Ali se podjetjem izplača kupiti ali najeti električna vozila? Preverili smo, kaj je novega na tem področju ter kje so ugodnosti in pasti.

Nina Simić

Električna vozila so z boljšimi kapacitetami baterij ter večjim številom polnilnic vse bolj zanimiva za podjetja, ki želijo poskrbeti za zelen vozni park ter tudi privarčevati na račun spodbud, goriva in davčnih olajšav.

1 Prednosti: odbitek DDV za podjetja in ničelna boniteta

»V zadnjih letih opažamo pravi preboj. Izkazalo se je, da so ljudje ob ustreznem poslovnem modelu souporabe vozil pripravljeni preiti na mobilnost, ki je cenovno dostopna, povezana in lokalno ne povzroča izpustov. Pogosto gre za drugo vozilo v gospodinjstvu, podjetja pa jih tudi vse pogosteje uporabljajo, saj tako optimizirajo število vozil in stroške za svoje operativne mobilnostne potrebe,« ugotavlja Matej Grošelj, vodja raziskovalno-razvojnega oddelka podjetja Avantcar, ki se ukvarja z napredno mobilnostjo kot storitvijo.

»Pozitivna novica za preboj električne mobilnosti so tudi sprejeti ukrepi možnosti odbitka DDV-ja za podjetja in pa ničelna boniteta pri uporabi službenega e-vozila za zasebne namene, saj je to spodbuda k prehodu na električna vozila,« dodaja. Cene vozil pa naraščajo; v vsakem primeru in v trenutnih razmerah ni še videti konca.

2 Nakup ali najem električnega vozila

Večna dilema je, ali se podjetju bolj izplača najem ali nakup e-vozila. »Povpraševanje po e-vozilih je letos precej višje, kar se pozna tudi pri naročilih oziroma prodaji. Delež e-vozil se povečuje, na kar je vplivalo lansiranje novih modelov,« vzroke večjega povpraševanja razkriva Vlado Praprotnik, direktor podjetja Škoda PSC, ki se ukvarja s prodajo vozil.

Toda pri podjetjih se pogosteje odločijo za najem. »Ukinitev spodbude Eko sklada je bila nepričakovana, vendar je prišla druga. Odbitek DDV-ja za osebna e-vozila pri naših vozilih pomeni višjo spodbudo oziroma večji prihranek,« dodaja Praprotnik.

»Najem vozila lizingojemalcu omogoča brezskrbnost in prav to je prepričalo mnogo podjetij. Stroški so fiksni, ne glede na stroške, povezane z vzdrževanjem vozila (servis, gume, registracija …). Prav tako se lizingojemalec pri najemu ne ukvarja s prodajo e-vozila. Gorivo, torej elektrika, je največji vir prihranka, v primeru lastne sončne elektrarne pa še toliko bolj. Tudi brez spodbude je nakup ali najem e-vozila za večino podjetij dobra rešitev,« zagotavlja Praprotnik, ki meni, da je pri podjetjih, ki jih potrebujejo le občasno, vse bolj priljubljena tudi souporaba vozil, tako imenovani »car sharing«.

»Najem e-vozila je dostopnejši od nakupa, oboje pa ima seveda svoje prednosti in slabosti. Pri najemu je enkratna investicija bistveno manjša, saj je lažje plačevati mesečni najem kot pa izvesti enkratno plačilo. Vendar pri tem odpade možnost subvencije v višini 4.500 evrov, ki pripada ob nakupu, in možnost investicijske olajšave v letnem obračunu v višini 40 odstotkov, medtem ko pravica do odbitka DDV pod določenimi pogoji ostane,« najem in nakup primerja Mateja Potrpin iz podjetja Vizija računovodstvo.

3 Kombinacija najema in souporabe vozila

»Podjetja pogosto spremljajočo aktivnost, kot je mobilnost, v vse večjem obsegu zaupajo zunanjim upravljalcem. Storitev je v večini primerov kakovostnejša kot znotraj podjetja, pa tudi preglednejša in še cenejša. Ta trend zaznavamo tako pri velikih podjetjih (nekaterim upravljamo celotne vozne parke) kot pri manjših, kjer je človeški vir še bolj omejen,« prednosti zunanjega upravljanja izpostavlja Grošelj.

» Najem e-vozila je dostopnejši od nakupa, oboje pa ima seveda svoje prednosti in slabosti.«

Pri Avantcarju vse bolj opažajo tudi potrebo podjetij po individualizirani optimizirani mobilnosti (po meri stranke). »Kombiniramo osnovne dolgoročne poslovne najeme, ki jih dopolnjujemo s kratkoročnimi najemi za posamezne viške v povpraševanju po mobilnosti ali pa souporabo vozil za hitre skoke ali sestanke znotraj mesta in med mesti,« pojasnjuje Grošelj.

»V zadnjem času tako opažamo precejšen porast klicev strank, vezan prav na dolgoročne poslovne najeme zaradi stroškovnih prednosti. Za primer: električna Tesla Model 3 (Long Range, pogon na vsa kolesa) že pri 2.500 prevoženih kilometrih na mesec pomeni znatno nižji celotni strošek za podjetje kot denimo VW Passat, čeprav je nabavna cena Tesle skoraj še enkrat višja; za nameček ima slednja tudi precej boljše zmogljivosti. Pri tem niti nismo upoštevali hitrega dviga cen goriv v zadnjem času,« primerjavo ponuja Grošelj.

4 Nov trend: elektrificirana tovorna vozila

»Tudi v tovornem segmentu se vedno več podjetij odloča za nakup elektrificiranih tovornih vozil. Razlog je podoben kot pri nakupu osebnih vozil – investicijska olajšava ob nakupu, odbitek DDV in seveda okolju prijazno tovorno vozilo. Slabost tako pri osebnem kot tovornem vozilu je iz prakse še vedno veliko višja cena ter polnjenje in dostopnost polnilnih postaj,« opozarja Mateja Potrpin iz podjetja Vizija računovodstvo.

Računovodski vidik nakupa e-vozila

Mateja Potrpin iz podjetja Vizija računovodstvo navaja razloge v prid nakupu električnega vozila v primerjavi s klasičnim:

1 **Investicijska olajšava.** »Vedno več podjetij se odloča za nakup okolju prijaznih e-vozil. Poleg gospodarnosti je pomembna tudi investicijska olajšava v letnem obračunu v višini 40 odstotkov nabavne vrednosti. Pri klasičnih vozilih tega ni, razen tovornega EUR6. Izpostaviti pa velja tudi možnost odbitka DDV pri nakupu e-vozila ter vseh stroškov, ki se nanašajo nanj, kot je nakup goriva (električne energije), nadomestnih delov ter storitev, medtem ko pri 'klasičnih' osebnih vozilih te pravice nima.«

2 **Odbitek DDV.** »Prišlo je do spremembe pri odbitku DDV, ki velja od 22. januarja 2022. To pomeni, da ima podjetje ob nakupu e-vozila pravico do odbitka DDV, če vrednost vozila z vsemi dajatvami ne presega 80 tisoč evrov in se vozilo uporablja za obdavčljivo dejavnost. Investicijska olajšava velja tako za nakup e-vozil kot hibridnih vozil, medtem ko pravica do odbitka DDV velja samo za vozila brez izpusta ogljikovega dioksida, torej za e-vozila.«

Možni pa so tudi popravki za že kupljena vozila, opozarja Potrpinova: »Če je bilo e-vozilo kupljeno pred uveljavitvijo, torej pred 22. 1. 2022, in obdobje popravka odbitka DDV iz 69. člena še ni poteklo (5 let), se lahko izvede popravek DDV v sorazmernem delu v enkratnem znesku. V primeru prodaje ali odtujitve mora davčni zavezanec obračunati DDV. Davčna osnova je vse, kar predstavlja plačilo.«

3 **Bonitete.** »Boniteta za uporabo e-vozila za zasebne namene je od 1. januarja 2020 veliko ugodnejša kot za klasična vozila. Pri e-vozilih se v davčno osnovo všteva 0,3 odstotka nabavne vrednosti vozila mesečno do vrednosti vozila 60 tisoč evrov. Nad omenjenim zneskom se računa v višini 1,5 odstotka. Po drugi strani se v davčno osnovo pri zasebni rabi klasičnih vozil takoj upošteva 1,5 odstotka nabavne vrednosti.«

ECONO

Powered by comtron

Rešitve Li-ion baterijskih paketov za *mobilnost in industrijo.*

SVETOVANJE. OBLIKOVANJE.
PROTOTIPI. PROIZVODNJA.
CERTIFICIRANJE.
KAKOVOST.

Referenca
Domel d.o.o.

DOMEL

Za električno kolo eCult smo iskali zanesljivega lokalnega dobavitelja in proizvajalca baterij. Odzvalo se je podjetje Comtron, ki je bilo pripravljeno za potrebe tega projekta in tudi za druge svoje projekte razviti pametno baterijo. Njihova baterija in Domelov motor z upravljalnikom predstavlja sistem za e-kolesa, ki ga mi sedaj tržimo.
Pri razvoju smo zelo dobro sodelovali. Comtron nam je pripravil vzorčno baterijo, mi smo opravili terenski test, nato pa so tudi glede na naše povratne informacije iz testiranj prilagodili in optimizirali tehnične parametre. Skupaj smo prišli do dobre pametne baterije.

S partnerji vzpostavljamo dolgoročna partnerstva in skupaj oblikujemo pot v prihodnost.

Comtron d.o.o. (PE ECONO bike&battery),
Tržaška cesta 21, 2000 Maribor, Slovenija
Telefon: **041 664 309**, mail: **econo@comtron.si**,
spletna stran: **www.econo.eu**

Tabela: Primerjava olajšav pri nakupu osebnega klasičnega ali e-vozila za službene namene

NAKUP OSEBNEGA VOZILA ZA SLUŽBENE NAMENE

Vrsta vozila	Nabavna vrednost vozila	Investicijska olajšava v višini 40% nabavne vrednosti	Pravica do odbitka DDV
E-vozilo	50.000 €	Olajšava 16.394 € velja tako za vozila na električni kot na hibridni pogon	DA, vendar samo za vozila na električni pogon. Velja od 22. 1. 2022 dalje pod določenimi pogoji. Če je PV 50.000 €. znaša DDV 9.016 €. DDV se lahko odbije od goriv (eLenergija), maziv, ostalih nadomestnih delov, storitev ...)
Klasično vozilo	50.000 €	Ni olajšave	NE, razen od vozil, ki se uporabljajo za opravljanje dejavnosti prevoza potnikov in blaga, dajanje v najem in zakup ter za nadaljnjo prodajo, vozil, ki se uporabljajo v avtošolah za izvajanje programa usposabljanja iz vožnje v skladu z veljavnimi predpisi, kombiniranih vozil za opravljanje dejavnosti javnega linijskega in posebnega linijskega prevoza ter osebnih specialnih vozil, prilagojenih izključno za prevoz pokojnikov.

Vir: Vizija računovodstvo, marec 2022

INSTRUMENTATION TECHNOLOGIES

Mednarodna ekipa zaposlenih v visokotehnološkem podjetju omogoča:

Znanstvenikom pozicioniranje atomov z natančnostjo **1/1000 debeline lasu**
Pacientom, da prejmejo pravo dozo **protonskega sevanja** pri zdravljenju raka
Sprehajalcem ob Temzi višjo **varnost** v primeru padca v reko

Inženirska ekipa se neprestano širi:
OBIŠČI SPLETNO STRAN IN IZVEDI VEČ!

Zaupajo nam: NASA, CERN, Rimac Technology, Alstom, Univerzi v Berkeleyju in Stanfordu in mnogo drugih velikih imen iz tehnološkega sveta.

PRIZNANE BLAGOVNE ZNAMKE

23 TRGOVSKIH CENTROV

PESTRA IN DOSEGLJIVA IZBIRA PRODUKTOV

MERKURJEVA PODJETNA KARTICA

PRILAGOJENA PONUDBA PO MERI

PRODAJA PRAVNIM OSEBAM

ZA VSAKIM DOBRIM PROJEKTOM STOJI ZANESLJIV PARTNER

www.merkur.si/prodaja-podjetjem

MERKUR trgovina, d.o.o. 4202 Naklo

VILHARIA: V NAJBOLJ ZELENI POSLOVNI STAVBI V SLOVENIJI BODO PODJETJA ZMANJŠALA SVOJ VPLIV NA OKOLJE

Ob glavni železniški in avtobusni postaji v Ljubljani se začenja gradnja prve poslovne stavbe v Sloveniji, ki je načrtovana po najvišjih standardih energetske in okoljske trajnostne gradnje.

Slovenska podjetja bodo v njej najemala trajnostne poslovne prostore z najvišjim certifikacijskim standardom LEED Platinum. Tega pridobi samo 1 % odstotek vseh stavb na svetu. Kako takšne stavbe prispevajo k zmanjšanju obremenjevanja okolja in kaj takšni prostori pomenijo za podjetja, pojasnjuje Michal Maco, direktor Corwina v Sloveniji, ene od vodilnih družb za razvoj nepremičninskih projektov v državi.

Zakaj zelene pisarne in zakaj ravno v Ljubljani?

Tako kot ostali trije projekti, ki jih pripravljamo v Ljubljani, je tudi Vilharia Corwinova brownfield investicija. Je namreč priložnost, da opravljamo delo, v katerem smo najboljši, to je revitalizacija degradiranih območij v mestih. V primeru Vilharie bomo na več kot desetletje opuščeni lokaciji sredi mesta postavili kompleks modernih, zelenih pisarn, mestu in podjetjem pa ponudili prostore, ki so načrtovani po najvišjih standardih energetske in okoljske trajnostne gradnje. To bo dom številnim podjetjem in organizacijam, ki že in še bodo sledila smernicam ESG, saj ta s ciljem trajnostnega poslovanja iščejo zdrava, ustvarjalna in inovativna poslovna okolja, v katerih bodo lahko uresničevala trajnostno preobrazbo.

Kako boste zadostili pričakovanjem podjetij, ki bodo najemala zelene pisarne v Vilharii?

Podjetja od trajnostnih stavb pričakujejo predvsem manjši vpliv in manjše obremenjevanje okolja, kot če bi delovala v starih, neučinkovitih stavbah. In hkrati prostore, ki varujejo zdravje zaposlenih. Stavbe s certifikatom LEED Platinum imajo veliko manjšo proizvodnjo CO_2, manjšo porabo vode, večjo energetsko učinkovitost. V takšnih stavbah so tudi vsakodnevni stroški obratovanja nižji. Raziskave kažejo, da imajo zaposleni v trajnostnih stavbah manj izgubljenih dni zaradi bolezni in dosegajo večjo produktivnost. To sta pomembna vzvoda, ki ju zasleduje vsako sodobno uspešno podjetje.

Vilharia ne bo vaš edini poslovni objekt v Ljubljani. Kaj prinašate v slovensko poslovno okolje?

Naša filozofija pri vseh projektih je trajnost, dober urbanizem, kakovostna arhitektura in pristop, osredotočen na ljudi in njihove potrebe. Svoj edinstven pristop in znanje prinašamo iz izkušenj pri razvoju in gradnji trajnostnih stavb svetovnega formata. Poleg same gradnje pa prinašamo tudi znanje. Za trajnostno obratovanje stavbe je ključno trajnostno delovanje najemnikov. Zato aktivno skrbimo za izobraževanje uporabnikov objekta. Imamo svoje namenske oddelke, ki se ukvarjajo izključno z upravljanjem objektov in performance managementom. Za najemnike vedno postavimo temelje, da jim čim bolj olajšamo vzpostavitev lastnega krožnega gospodarstva. Zelo pa smo navdušeni tudi nad koraki, ki jih je Ljubljana že naredila v tej smeri. Zato verjamemo, da bo enostavneje tudi najemnikom v naši stavbi.

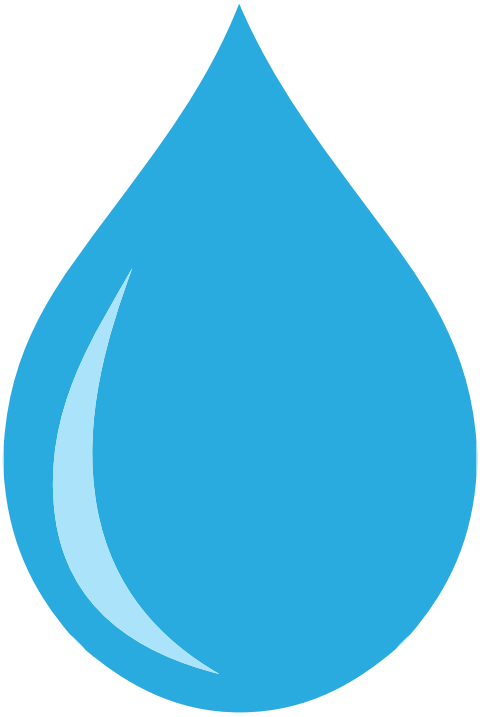

PORABO ENERGIJE BOMO MORALI OKLESTITI

V Sloveniji porabimo za polovico več energije na enoto družbenega proizvoda, kot znaša povprečje v EU.

Nina Simić

Kateri so najbolj realni ukrepi za zmanjšanje porabe energije, kateri so najbolj realni alternativni viri energije in kako ohranjati pitno vodo? Smeri so jasne, zamudniki se bodo znašli v škripcih, zlasti v ekscesnih primerih, kakršni so trenutno na področju cen energentov.

»Vprašanje je, ali lahko podjetja ostanejo konkurenčna brez okoljskih naložb,« razmišlja Matjaž Valenčič, neodvisni energetski strokovnjak z Zavoda za energetsko svetovanje Zaensvet.si.

Trendi na področju učinkovite rabe energije

1 Zakaj bomo morali močno zmanjšati porabo?

Valenčič pri tem izpostavlja dve dejstvi: »Prvič, v Sloveniji porabimo za polovico več energije na enoto družbenega proizvoda, kot znaša povprečje v EU. In drugič, z ukrepi za povečanje energetske učinkovitosti moramo do leta 2050 rabo energije zmanjšati za polovico glede na leto 2005. Iz povedanega je razumeti, da bomo morali rabo energije zmanjšati precej bolj kot primerljive države. Evropske usmeritve so jasne. Tudi v storitvenem sektorju ima energijska učinkovitost osrednjo vlogo pri razogljičenju proizvodnje.«

»To lahko naredimo z modernizacijo strojev in naprav, ki imajo manjšo porabo. Žal pa je na tem področju še vedno premalo podjetniških spodbud in razpisov s strani države, ki bi podjetjem olajšala odločitev,« opozarja Štefan Pavlinjek, direktor podjetja ROTO, ki se ukvarja s proizvodnjo izdelkov iz plastičnih mas, ki pripomorejo k reševanju okoljskih problemov.

»Poleg tega morajo podjetja zmanjšati rabo energije v svojih poslovnih stavbah, ob tem pa izboljšati delovne razmere. Epidemija covida je opozorila, da ima večina poslovnih stavb neprimerne prezračevalne sisteme, energijsko potratne toplotne ovoje in uporablja okolju škodljive energente. Podjetja imajo priložnost, da izpeljejo ambiciozne ukrepe za zmanjšanje rabe energije in jo tako zmanjšajo vsaj desetkratno, večino energije pa pridobijo iz obnovljivih virov,« dodaja Valenčič.

2 Kateri so realni alternativni viri energije?

»Nekaj dodatne energije lahko pridobimo s sončnimi elektrarnami. Edini stroškovno upravičen vir pa bi bila še ena jedrska elektrarna. Druge rešitve so preprosto predrage,« pojasnjuje Pavlinjek. Podjetja imajo pred seboj zahtevno nalogo, kako zmanjšati rabo energije v poslovnih stavbah in v tehnoloških procesih, hkrati pa opustiti fosilne in jedrske energente ter preiti na obnovljive vire.

Sicer Evropska komisija jedrske energije in plina še ni priznala kot zelena vira, temveč le kot premostitvena energenta, nadaljuje Valenčič in dodaja: »Alternativni viri plina so aktualni tudi v naši industriji. Namesto zemeljskega plina se lahko uporabijo cisterne propan butan plina, ki jih imamo vedno lahko na zalogi. Ta rešitev je sicer okrog 50 odstotkov dražja kot uporaba zemeljskega plina, a je v industriji veliko pomembnejša stalna dostopnost virov energije. Z vidika varnosti je to rešitev vpeljalo že kar nekaj slovenskih podjetij.«

3 Industrijska podjetja proti ogljični nevtralnosti do leta 2030

»Možnosti razogljičenja industrijskih postopkov se razlikujejo. Mnoga slovenska podjetja so že sprejela zaveze za ogljično nevtralnost do leta 2030 ter si zastavila ambiciozne okoljske, družbene in upravljavske cilje.

Načini doseganja so različni, večina pa vključuje trajnostni razvoj proizvodov, digitalizacijo, učinkovito rabo energije, obnovljive vire energije, trajnostno mobilnost, ravnanje z odpadki in krožno gospodarstvo,« našteva Valenčič.

Trendi pri upravljanju vode

Upravljanje vodnih virov spada med temeljne dejavnike družbe prihodnosti. »Raba vode vpliva na globalno segrevanje, klimatske spremembe, prehransko varnost, preskrbo z energijo, pa tudi na varovanje vodnih virov in poplavno varnost. Neprimerno je, da ima družba, ki je tako bogata z vodnimi viri, vedno večje težave s pitno vodo,« poudarja Valenčič.

AMP-SOLAR

SONČNE ELEKTRARNE, TOPLOTNE ČRPALKE

Od ideje do izvedbe, prepustite se strokovnjakom

T: 00386 70 386 781
E: narocila@amp-solar.com
www.amp-solar.com

SOLVERA LYNX

PARTNER ZA UČINKOVITO UPRAVLJANJE Z ENERGIJO

UČINKOVITA RABA ENERGIJE!

ZMANJŠAJTE

RABO ENERGIJE, STROŠKE IN EMISIJE CO_2.

WWW.SOLVERA-LYNX.COM

GEMALOGIC

PLATFORMA ZA UPRAVLJANJE Z ENERGIJO

NEODVISNA KOMUNIKACIJSKA STROJNA OPREMA

ENERGETSKI PREGLEDI IN ENERGETSKO SVETOVANJE

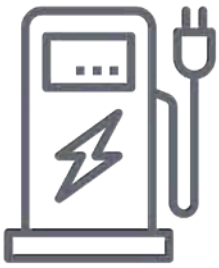

POLNILNE POSTAJE ZA ELEKTRIČNA VOZILA

1 Večji rezervoarji za uporabo deževnice

Za zbiranje deževnice potrebujemo večji rezervoar, za črpanje vode pa je najbolje imeti še črpalko, ki jo lahko črpa tudi v notranje prostore. S sistemom za rabo deževnice lahko namreč nadomestimo pitno vodo pri splakovanju na straniščih, pranju avtomobilov, zalivanju okolice in marsičem drugem. Valenčič razkriva, da so prednost uporabe deževnice za tehnološke procese spoznali tudi v nekaterih podjetjih.

2 Ali ste pomislili na rabo sive vode?

»Tako v zakonodaji kot v praksi je prezrta raba sive vode (odpadna voda, ki nastane ob umivanju, lahko vključuje tudi odpadno vodo iz gospodinjstev, ne pa tudi odplak iz stranišč, op. a.), ki zmanjšuje rabo pitne vode in znižuje obremenitev čistilnih naprav,« odgovarja Valenčič.

»Tako kot v planinskih kočah vodo prečistijo, da jo je mogoče uporabiti večkrat, bi jo lahko tudi drugje. Vodo s posebnim postopkom očistijo mikroorganizmov in tako je uporabna za vse,« proces opisuje Pavlinjek.

»Odpadne vode imajo velik vpliv na kakovost vodnih virov. Stalno je treba skrbeti za gospodarno rabo pitne, sanitarne in tehnološke vode. V tehnoloških procesih je primerno zagotavljati hlajenje in čiščenje tehnološke vode ter njeno vračanje v ponovno uporabo,« dodaja Valenčič.

3 Vode lahko tudi zmanjka

V krizi je samooskrba zelo dobrodošla. Pogosto pozabimo, da lahko zmanjka tudi vode, ki zdaj preprosto priteče iz pipe. Investicija v zbiralnik je cenovno dokaj dostopna.

»Vedno je dobro imeti na zalogi neko količino vode, če voda iz vodovoda morda postane nedostopna. Tudi v novejših objektih že dograjujejo zbiralnike vode, ki jo lahko uporabimo za veliko namenov,« možnost samooskrbe predlaga Štefan Pavlinjek iz podjetja ROTO, ki ponuja veliko različnih samostoječih in vgradnih plastičnih zbiralnikov.

FUJITSU

WATERSTAGE™

TOPLOTNE ČRPALKE

Toplotne črpalke Fujitsu Waterstage slovijo po svoji zanesljivosti in učinkovitosti. Primerne za radiatorske sisteme v starejših objektih kot tudi za talno ogrevanje novejših objektov. Dobavljive so v močeh od 4-17kW, v ločeni izvedbi ali v izvedbi z integriranim 190 litrskim bojlerjem.

Uvoznik in distributer za Slovenijo

DINES
Toplina, hlad in svežina

DINES d.o.o., Cesta na Brdo 85
1000 Ljubljana, Slovenija
T: 01 438 39 15, www.dines.si

DIGITALNA SHAKESPEARJEVA DILEMA

Izobraževati v živo ali prek spleta? To je zdaj vprašanje. Za vas smo preverili trende.

Nina Simić

»Znanje danes zastara mnogo hitreje kot nekoč. IT-strokovnjak mora na primer svoja znanja nadgraditi vsakih 12 do 18 mesecev,« opozarja Branka Slinkar, direktorica podjetja Kompas Xnet, ki se ukvarja z izobraževanjem. Po njenem mnenju se lahko s pravočasnim usposabljanjem sodelavcev izognete iskanju zunanjih strokovnjakov.

»S tem zaposlenim ponudite še dodatno spodbudo, da ostanejo v podjetju, kjer imajo zagotovljeno osebno rast in razvoj kompetenc. Če strokovno področje nekaterih zaposlenih postaja vse manj pomembno, jih prekvalificirajte ter njihov talent in bogate izkušnje uporabite drugje.«

1 Ta hip je najpomembnejša kibernetska varnost

»V zadnjem obdobju so najbolj obiskani tečaji za Excel, Power BI, Office 365, Teams, informacijsko varnost in podobno,« našteva Slinkarjeva. »Drug sklop predstavljajo napredna znanja s področja informatike, tehnična izobraževanja za IT-strokovnjake, ki jim pomagamo pridobiti izbrane certifikate Microsofta, s katerimi izkazujejo svoje tehnične kompetence.« Pri kratkih online programih je bilo največ povpraševanja po tematikah vodenja in uvajanja sprememb, podjetništva, komunikacije in mehkih kompetenc,« dodaja Jasna Dominko Baloh, direktorica fakultete DOBA.

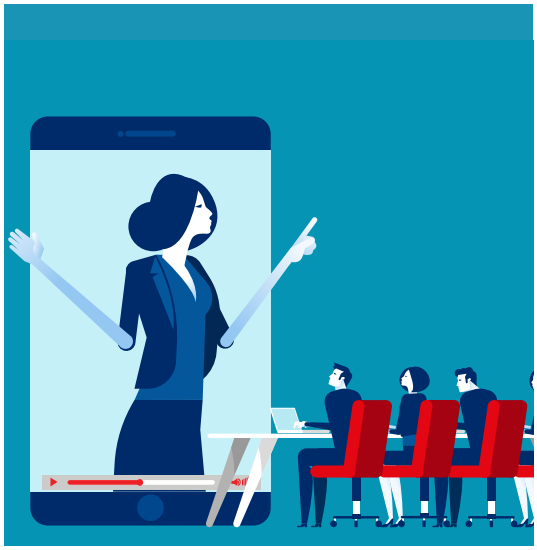

Foto: Shutterstock

»Prevladujejo programi digitalnega marketinga in informacijske/kibernetske varnosti, pa tudi veščine vodenja, coachinga, ustvarjalnosti in inovativnosti ter prodaje tako pri podjetjih kot pri posameznikih, ki jim za ta namen lahko ponudimo MBA-program, podjetjem pa programe, ki so prilagojeni njim,« našteva Katja Kraškovic, direktorica Gea College.

»Oktobra bomo začeli na novo izvajati celo dodiplomski strokovni študijski program Informacijska in kibernetska varnost, saj smo na trgu zaznali, da podjetja glede na dogajanje to nujno potrebujejo, kadra s temi znanji pa primanjkuje,« izpostavlja.

2 Še več zanimanja za storitve v oblaku

Bolj ali manj se vsi srečujemo z istimi izzivi, saj vsi obdelujemo vedno več podatkov, zbiramo in hranimo video- ter avdiovsebine. Slinkarjeva ocenjuje, da se organizacije vedno bolj zanimajo za varnost in storitve v oblaku, za kar pa se je treba primerno usposobiti.

V mnogih položajih je za podjetja tudi ugodneje, da potrebne storitve najamejo, kot da kupujejo zmogljivo strojno opremo in drage licence, hkrati pa morajo poskrbeti še za strokovnjake, ki bodo bdeli nad to infrastrukturo.

3 Nastaja trojček: online, offline in hibridna izobraževanja

»Na začetku epidemije je bilo na trgu veliko odpora do online izobraževanj, saj smo vsi verjeli, da covidna kriza ne bo trajala več kot mesec dni ali dva. Šele jeseni smo zares začeli izvajati tečaje prek platforme Teams. Takrat je potreba po

znanju nekako premagala odpor do učenja prek spleta, pa čeprav v živo,« takratno stanje opisuje Slinkarjeva.

»Danes vsi komaj čakamo na šolanje v živo. V tujini je zelo različno; v Švici je podobno kot pri nas, medtem ko na Danskem že kakšno leto delajo bolj v živo, v Makedoniji pa nasprotno prevladuje online izkušnja.« Obe izkušnji imata svoje prednosti in slabosti. Pri izobraževanju na daljavo večini ustreza:

1. da ne izgubljajo časa na poti,
2. da se ga lahko udeležijo od doma ali iz pisarne.

Kot razloge, da se želijo vrniti v učilnice, pa so najpogosteje navedli, da pogrešajo osebni stik, neposredno izmenjavo mnenj in izkušenj s predavateljem in drugimi udeleženci, druženja med odmori, kavice in rogljičke.

Dominko Balohova sicer ugotavlja, da se je v poplavi novih online izobraževanj razkrilo tudi pomanjkanje znanja izvajalcev izobraževanj na področju tovrstnega podajanja znanja, uporabe tehnologij, interakcije z udeleženci in digitalne pismenosti, pa tudi s področja osnov spletne etike.

Kraškovičeva vidi različne rešitve: »V vmesnem času je bilo več povpraševanja po onlinu, zdaj opažamo, da se trend vrača v offline, vendar ne v celoti. Odločili smo se, da bomo ponujali oba pristopa in tudi kombinacije; tako vsak najde obliko izobraževanja, ki mu najbolj ustreza. Ko gostimo obiske podjetij ali študentske izzive, lahko to dobro izpeljemo v živo.«

Tudi Slinkarjeva meni, da bodo zanimive hibridne izvedbe: »V učilnicah so poleg udeležencev v živo prisotni še tečajniki prek spletnih povezav, ki jih bo v prihodnje vse več. Čista online izvedba bo tako postala bolj izjema kot pravilo.«

»Udeleženci se za kratka in daljša oziroma formalna online izobraževanja po podatkih naših anket odločajo predvsem zaradi fleksibilnosti te oblike izobraževanj in novih znanj, ki jih potrebujejo na delovnem mestu ali v zasebnem življenju. Veliko vlogo pri odločitvi igrajo pretekle izkušnje z izvajalcem izobraževanj, pa tudi priporočila. Poleg webinarjev smo prek spleta začeli izvajati okrogle mize, večje posvete, konference in tudi podelitve diplom za naše študente,« razloge za izbiro tovrstnega izobraževanja izpostavlja Dominko Balohova, ki meni, da so online programi veliko več kot le sinhrona videopredavanja.

SLOVENIJA POSTAJA DEŽELA ROBOTOV

Futuristično. Slovenska podjetja med zvezdami robotizacije. Tudi proizvodnje z deset in več roboti, ki jih nadzira le ena oseba.

Alen Salihović

V zadnjem desetletju se je močno povečala proizvodnja robotov. Ponekod delo desetih robotov nadzira zgolj ena zaposlena oseba. To je pripomoglo k pospešitvi proizvodnje, ki je hkrati postala tudi bolj natančna, kakovost opravljenega dela pa bistveno boljša. Razvoj robotike tako spreminja podobo podjetij.

V Sloveniji se lahko pohvalimo s številnimi podjetji, ki izdelujejo robote, pa tudi s tistimi, ki jih uporabljajo pri svoji dejavnosti.

Kaj vse izdelujejo slovenski roboti?

Yaskawa Electric Corporation je največji proizvajalec industrijskih robotov na svetu, ki je lani dosegel prodajo v vrednosti več kot tri milijarde evrov. To podjetje je kot prvo lokacijo v Evropi za proizvodnjo robotov izbralo Kočevje.

Teh je namestilo že več kot 330.000, vključno z roboti za določene namene uporabe, kot so varjenje, paletiranje, posluževanje, barvanje in čiščenje ter sistemske rešitve za varjenje na ključ.

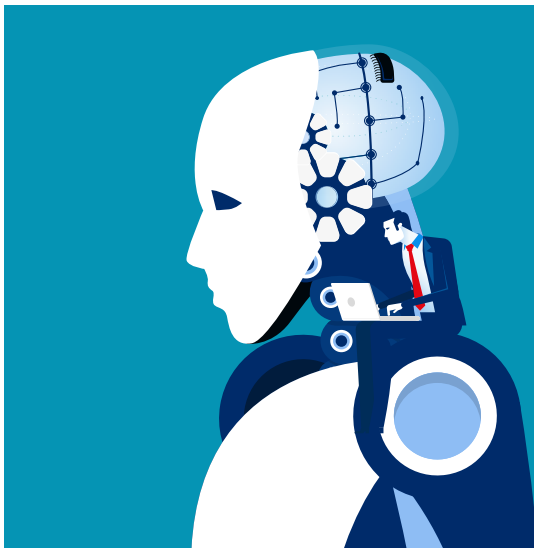

Znano je predvsem po liniji industrijskih robotov Motoman.

S 26 polno aktivnimi roboti, ki so plod lastnega znanja in razvoja, se lahko pohvali tudi podjetje Marovt, ki izvaja visokokakovostno kovanje in obdelavo odkovkov ter izdeluje stružne dele za najprestižnejše vodilne blagovne znamke v avtomobilski industriji.

»V največji meri gre za posluževanje CNC-strojev, kjer roboti iz namenskih zalogovnikov jemljejo kose in jih vstavljajo v vpenjalne priprave strojev. V obratni smeri vršijo praznjenje priprav ter izpihovanje ostankov obdelave in emulzij,« razlagajo.

Eno od vidnejših podjetij na področju robotizacije je tudi Roboteh, ki projektira in izdeluje vse vrste robotskih celic za različne namene v industriji.

»Z roboti KUKA robotiziramo in avtomatiziramo aplikacije, kot je posluževanje strojev, avtomatskih izsekovalnih strojev in stiskalnic ter strojev za brizganje plastike in gume, varjenje TIG/MIG/MAG/pod prahom, plazma varjenje in rezanje, paletizacija in manipulacija različnih izdelkov, brušenje-poliranje, lakiranje-barvanje, rezanje, montiranje, lepljenje, vijačenje, 3D-robotsko rezkanje, frikcijsko varjenje, nadzorovanje proizvodnih procesov in aplikacije robotskega vida v najrazličnejših drugih delovnih procesih,« naštevajo pri Robotehu.

Robotehnika d.o.o
Nova vas pri Markovcih 99a
2281 Markovci, Slovenija
Telefon: +386 (0) 2 820 166 24
Email: info@robotehnika.si

Konstruiranje strojev in naprav

Izdelava specialnih hidravličnih blokov.

Robotska celica za posluževanje CNC strojev

Celica je namenjena za posluževanje vseh vrst CNC strojev. Z uporabo celice se poveča produktivnost za minimalno 30 odstotkov in zmanjša število zaposlenih. Investicija se povrne v enem letu pri dvo izmenskem delu.

Razvoj gre naprej še v smeri 100% kontrole pomembnih mer integrirano v celico.

avtenta.

OBČINA VRHNIKA NA DIGITALNI POTI BREZPAPIRNEGA POSLOVANJA

»Ko bomo osvojili vse, kar nam sistem ponuja, bomo še bolj zadovoljni s sistemom in slej ko prej bomo prišli do zaključka, kako smo lahko delali na stari način in zakaj nismo že prej prešli na nov sistem,« ocenjuje direktor občinske uprave na Vrhniki

Ko je Boštjan Koprivec pred manj kot dvema letoma prevzel vodenje občinske uprave na Vrhniki, je želel uvesti uporabniku bolj prijazen sistem, ki pa bo tudi bolj ekološki in bo omogočil brezpapirno poslovanje. Kakšne so njegove izkušnje z uvedbo in z uporabo?

To je zgodba o občini, ki ima 18.000 prebivalcev in je uspešno zaključila uvedbo dokumentnega sistema za brezpapirno poslovanje GovernmentConnect. Je zgodba o zavedanju menedžmenta po vzdržnih, okolju prijaznih in nujnih digitalnih spremembah. Je zgodba o zglednem sodelovanju med strokovnjaki za digitalno poslovanje na Avtenti in zaposlenimi na občinski upravi.

Kako navdušiti zaposlene za uporabo

Občina Vrhnika je implementirala modul Vložišče, prav tako pa vse funkcionalnosti, ki jih potrebuje za poslovanje po Zakonu o upravnem postopku. »Imel sem občutek, da so tudi zaposleni na Občini Vrhnika želeli določene spremembe,« pravi Koprivec. Priznava, da je pričakoval več negodovanja. »A sodelavci so hitro sprejeli nov dokumentni sistem.« Seveda se občasno še pojavi kakšno negodovanje, a to je posledica ustaljenih navad na prejšnji način dela. Kot je bilo na primer odpremljanje pošte, ki v novem sistemu uvaja mnogo bolj pregleden način, obenem pa zahteva več sodelovanja in zaupanja med sodelavci.
»Dejstvo je, da ko že desetletje uporabljaš določen sistem, si nanj navajen in imaš občutek, da bo nov sistem prinesel mnogo več dela, nepotrebnega prilagajanja in da bo uporabnikom predvsem kradel čas. Roko na srce, morda je prvih nekaj tednov, ko se uporabniki spoznavajo s sistemom, celo res tako. Prepričan pa sem, da bodo sčasoma vsi naši zaposleni osvojili GovernmentConnect in se bodo spraševali: »Zakaj že prej nismo šli na ta sistem?,« ocenjuje Koprivec.

Šolski primer uspešnega sodelovanja

»Vsi obrazci, vloge in vhodna elektronska pošta, ki pridejo na splošne naslove občine, so odslej na skupnem mestu v dokumentnem sistemu. Omogočena je enostavna verifikacija, klasifikacija in tudi kasnejša distribucija vhodne in izhodne pošte. V celoti prehajajo na digitalno podpisovanje dokumentov. Avtomatizirani pa so tudi ključni dogodki pri reševanju zadev po Zakonu o splošnem upravnem postopku – ZUP, kar zaposlenim vsekakor olajša delo,« je povedala Anita Novak, ki na Avtenti skrbi za celotno implementacijo dokumentnega sistema.
Za pravo in dobro odločitev občine Vrhnika je na Avtenti skrbela Saša Špolar, ki poudarja zlasti zavzeto sodelovanje vodstva občine: »Za učinkovit prehod k uporabi dokumentnega sistema je najprej potrebno, da za uporabnike pripravimo ciljno usmerjena in koristna izobraževanja. Nato pa vključitev in podpora vodstva, ki s svojo zavzetostjo še dodatno motivira svoje zaposlene.«

Promo

avtenta.

KAJ JE PRINESEL DOKUMENTNI SISTEM v Cankarjevo mesto

1. Mnogo manj dela s papirji: **korak k ekološkemu poslovanju.**
2. Pomoč vodjem: **omogočen jim je pregled nad statusom posameznih spisov podrejenih.**
3. Preglednost sistema: **obenem pa prijazna uporaba.**
4. Povezljivost z državnimi organi: **zlasti z upravnimi enotami, ki poslujejo v istem sistemu.**
5. Večjo učinkovitost: **pregledovanje in potrjevanje dokumentov poteka hitreje.**

To so koristi dokumentnega sistema GovernmentConnect, ki jih opaža direktor občinske uprave v občini Vrhnika Boštjan Koprivec.

Za dodatne informacije pišite na **prodaja@avtenta.si**

Mini intervju

SODE, KI JIH IZDELUJE ROBOT, PRODAJAJO V DEŽELO ROBOTOV

Nuša Pavlinjek iz soboške skupine ROTO s konkretnimi podatki o tem, kako so robotizacija, varstvo okolja in učinkovitost poslovanja tesno povezani.

Alen Salihović

1 Kako ste se z robotizacijo soprijeli v vašem podjetju?

V okviru strategije Industrije 5.0 smo v skupini ROTO uvedli robotizacijo nekaterih poslovnih procesov v montaži in proizvodnji. Eden od najuspešnejših projektov je bil zagon visokotehnološkega robota za rotomoulding (rotacijsko oblikovanje), s katerim proizvajamo sode za deževnico v imitaciji lesa.

Sod je v celoti izdelan iz reciklirane plastične embalaže. Prva pošiljka sodov je bila odpremljena k našemu stalnemu kupcu na Japonsko. Sicer pa takšne sode za deževnico v velikosti od 50 do 500 litrov prodajamo v 63 držav po vsem svetu. Robotizacijo smo uvedli tudi v interno logistiko na oddelku montaža, kjer dostavljajo vgradne komponente na posamezna delovna mesta.

2 Kakšna je bila pri robotizaciji poenostavitev na eni in ekonomičnost na drugi strani?

Projekt digitalizacije in robotizacije v skupini ROTO je naravnan trajnostno. Z robotizacijo smo proizvodni proces skrajšali za 60 odstotkov in s tem bistveno racionalizirali stroške proizvodnje. Prav tako smo občutno povečali kakovost izdelkov, saj so vsi procesi popolnoma avtomatizirani in nadzorovani, od doziranja materiala do rotiranja. Tako ne prihaja do izmeta ali zastojev v proizvodnji.

Ekonomičnost smo v podjetju ROTO ECO dosegli tudi z znižanjem stroškov energentov in z uvedbo električno gretih orodij. Prav slednje pa je pomembno tudi z vidika zniževanja vpliva na okolje, saj smo z novo tehnologijo minimizirali segrevanje ozračja ter se izognili porabi pitne vode za hlajenje orodij.

Uporaba stoodstotno recikliranih materialov je dodatna prednost, ki smo jo uvedli v novo, zeleno robotizirano proizvodnjo. Tako zdaj kupujemo odpadno plastiko s trga, jo v naših laboratorijih oplemenitimo in iz nje proizvajamo visokokakovostne nove izdelke, ki jih je po uporabi prav tako mogoče popolnoma reciklirati.

3 Ali je Slovenija na tem področju stopila v korak s časom? Bi se dalo storiti več?

V Sloveniji obstajajo zelo dobri pogoji in veliko priložnosti za uvedbo novih tehnologij v podjetja, tako na področju finančnih spodbud MGRT za nakup opreme kot pri razpoložljivosti strokovnega kadra.

Digitalna pismenost v podjetjih se izjemno hitro izboljšuje, saj so na voljo številni programi sofinanciranja izobraževanja in prekvalifikacije zaposlenih. Velik potencial pa lahko podjetja najdemo tudi v sodelovanju s slovenskimi fakultetami in inštituti, ki izvajajo kakovostne študijske programe in inovativne razvojne projekte.

V Sloveniji so tudi številna uspešna podjetja, ki se ukvarjajo s proizvodnjo robotov in avtomatizacijo ter njihovo integracijo v poslovne procese. Pa tudi z različno napredno programsko opremo, spletnimi orodji in umetno inteligenco. Da bomo slovenski izvozniki ohranili konkurenčno prednost, se moramo zelo hitro odzivati na globalne trende in ujeti vse priložnosti, ki so nam na voljo.

4 Robotika in umetna inteligenca – kje so prednosti in kje pasti?

Umetna inteligenca bo na eni strani povzročila zmanjšanje povpraševanja po nekaterih rutinskih delovnih mestih, toda na drugi bo ponudila ogromno novih priložnosti za visoko kvalificirana delovna mesta.

Pri vsem tem je izjemno pomembna etika. Pomembno je, da pomislimo na pravičnost, zanesljivost in varnost; na to, ali lahko vsi uporabljajo umetno inteligenco. In na transparentnost. Pomembna je odgovornost, ali umetno inteligenco uporabljamo za dobro človeštva ali za stvari, ki jih ne bi smeli početi.

5 Ponekod že vidimo, da nam strežejo roboti. Tudi na Bledu v eni od restavracij. Ali smo že pripravljeni na ta prehod – robotizacijo v celoti?

Nekaterih delovnih mest roboti nikoli ne bodo mogli nadomestiti v celoti. Bo pa robotizacija določenih procesov razbremenila človeka in povečala učinkovitost. V tem trenutku lahko umetna inteligenca opravlja številne stvari, ki se jih nauči, in očitno jih naredi bolje kot človek. A je zelo specializirana.

6 Kje pa razvoj umetne inteligence vidite čez pet let?

Pripravljamo številne projekte, kjer bomo z umetno inteligenco spremljali in izboljševali delovno uspešnost zaposlenih ter zagotavljali visoko kakovost izdelkov. Z integracijo umetne inteligence danes že sprejemamo pametnejše odločitve in učinkoviteje načrtujemo, upravljamo kvaliteto izdelkov in optimiziramo dobavno verigo.

Trenutno v raziskovalni skupini ROTO razvijamo pametne izdelke, ki s samodiagnostiko na podlagi ocenjevanja stanja upravljajo delovanje in izvajajo prediktivno vzdrževanje. Takšen primer je tudi nova generacija čistilnih naprav RoSmart, kjer umetno inteligenco uvajamo v procese čiščenja odpadnih voda, saj s senzoriko in strojnim vidom omogočamo zaznavanje in prilagajanje delovanja v spremenljivemu okolju in zagotavljamo aktiven nadzor vseh procesov.

OTVORITEV ALTERNATIVE HOTELOM: NEU RESIDENCES

V središču Ljubljane, na križišču Kolodvorske in Čufarjeve je svoja vrata odprl NEU Residences, hibrid med stanovanji in hotelom, ki kot prvi pri nas ponuja 55 stanovanj s hotelskimi storitvami.

Stanovanja se razlikujejo po velikosti in stopnji udobja ter so tako primerna za različne želje in potrebe.

Stanovanja so zasnovana z mislijo na srednjeročne poslovne najeme, saj imajo poleg moderno opremljene kuhinje, spalnice, dnevnega prostora in kopalnice tudi kabinet z delovno mizo in udobno sedežno garnituro. Gostom je na voljo brezplačna uporaba bazena na terasi, uporaba fitnesa in prostora za skupno delo. Poleg tega so na voljo različne dodatne storitve (kulinarična ponudba in prevozi ...). Najem stanovanja v NEU Residences priporočamo za vse vaše poslovne partnerje, ki v Ljubljani ostajajo tudi dlje in si želijo občutka domačnosti lastnega doma ter visokega standarda kakovosti, kar predstavlja odlično alternativo hotelom. Poleg stanovanj je na voljo sejna soba s sodobno avdiovizualno opremo, ki omogoča kakovostno izvedbo sestankov. Za organizacijo atraktivnih srečanj je na voljo NEU Penthouse, večnamensko stanovanje s pogledom na grad. Edinstven penthouse z veliko zasebno teraso je popolna rešitev za poslovni sestanek, kosilo, večerjo ali srečanje s poslovnimi partnerji. Z veseljem vas povabimo na ogled in podrobnejšo predstavitev koncepta.

Spletna stran:
www.neu-residences.com
Mail: neu@neu-residences.com
Telefon: +386 31 450 200

NEU RESIDENCES

business solutions

Z nami do digitalizacije celotnega poslovanja

V podjetju Business Solutions nudimo širok nabor storitev in rešitev, s katerimi bomo pomagali digitalizirati celotno poslovanje, od upravljanja financ, vodenja projektov, proizvodnje in skladiščnega poslovanja do spletnih rešitev.

prodaja@b-s.si, +386 5 338 41 00 www.bs.si

Kredit z brezplačnim jamstvom SID banke.

Za samostojne podjetnike, mikro, mala in srednje velika podjetja, zavode in zadruge.
Zelo ugodne obrestne mere že od 6 mesečni EURIBOR+0,90%.

Bančništvo. Tukaj. Zdaj.
www.phv.si

PH Primorska hranilnica

Sonanciranje Republike Slovenije in EU iz Evropskih strukturnih in investicijskih skladov.

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI STRUKTURNI IN INVESTICIJSKI SKLADI
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

SID Banka

Več informacij na spletni strani:
www.skladskladov.si

NAJ VAŠA STAVBA ZAČNE RAZMIŠLJATI SAMA

Pametne rešitve za delovno okolje: od energetske optimizacije do pametnih omaric. Pomembna je izbira sistemskega integratorja.

Nina Simić

»Sodobne tehnologije omogočajo visoko raven avtomatizacije v stavbah, zato sistemi postajajo vedno bolj kompleksni in medsebojno integrirani. Vsaka stavba ima optimalno stopnjo avtomatizacije, ki je odvisna od tipa stavbe, predvidenih energetskih sistemov in načina uporabe. Prav zaradi kompleksnosti sodobnih sistemov je vse pomembnejša vloga sistemskega integratorja,« pojasnjuje Urban Primožič, vodja programa avtomatizacija in digitalizacija zgradb iz podjetja Metronik, ki ima veliko specifičnega znanja in izkušenj s tega področja.

»V tesnem sodelovanju z investitorjem je treba v zgodnji fazi projekta definirati optimalno raven avtomatizacije in funkcijsko delovanje stavbe. Vloga sistemskega integratorja pa se ne zaključi, ko je stavba zgrajena, saj so pametni sistemi v stavbah živi in se z leti tudi posodablja jo. Izbira sistemskega integratorja je zato strateškega pomena za zagotavljanje dobre podpore v letih uporabe stavbe,« dodaja Primožič.

Foto: Shutterstock

Poudarja, da je ključna vrhunska uporabniška izkušnja – intuitivna uporaba, hitro oddaljeno posredovanje vzdrževalca, kakovostna oprema in prilagojenost sistema ritmu bivanja v zgradbi.

Gregor Jenčič, skrbnik marketinga iz podjetja Metra inženiring, proizvajalca pametnih sistemov za omarice, izpostavlja, da se globalno uspešna vodilna podjetja pri gradnji in preurejanju pisarn ali zgradb osredotočajo na integracijo pametnih sistemov, ki optimizirajo stroške vzdrževanja, omogočajo varno in fleksibilno delovno okolje ter izboljšujejo uporabniško izkušnjo in učinkovitost zaposlenih.

»Natančneje to pomeni sodoben, privlačen in kreativen videz delovnega okolja ter elementov v njem, možnost individualnega prilagajanja načina njihove uporabe, omogočanje višje stopnje higiene ter podpore sodobnim trendom prepletanja življenja in dela, kot je hibridni način dela. To med drugim dosegajo ob pomoči pametnega sistema za prilagojeno in brezstično uporabo omaric za zaposlene,« navaja Jenčič.

Top trendi v svetu pametnih stavb

Pametne stavbe imajo veliko različnih sistemov, kot so videonadzor, oskrba na daljavo ter navsezadnje tudi prižiganje luči in spuščanje rolet. S strokovnjaki smo preverili, kateri so trenutno najbolj zanimivi:

1 Zmanjšanje porabe energije glede na zasedenost prostorov

»Največ energije v zgradbah se porabi za sisteme ogrevanja, hlajenja, prezračevanja in razsvetljave. Sodobni sistemi za avtomatizacijo zgradb prilagajajo delovanje energetskih sistemov glede na dejansko zasedenost prostorov in tako zmanjšujejo nepotrebno porabo energije,« pojasnjuje Primožič.

To je še posebej pomembno v trenutnem obdobju energetske krize, ko se cene energentov močno zvišujejo. Po nekaterih podatkih lahko z optimizacijo dosežemo celo od 15- do 30-odstotne prihranke.

2 Energetski informacijski sistemi prežijo na porabo

»Z rastjo cen energentov investitorji in upravljalci stavb želijo imeti nadzor nad porabo energije. Energetski informacijski sistemi v sodobnih zgradbah postajajo standard, saj uporabnikom omogočajo vpogled v porabo energije. S sodobnimi analitičnimi orodji lahko uporabniki ugotavljajo neučinkovito delovanje energetskih sistemov in nepotrebno rabo energije v času nezasedenosti stavbe ter izvajajo ukrepe za zmanjšanje rabe energije.

Z uporabo analitičnih orodij vpeljemo ključne kazalnike KPI (na primer poraba energije na kvadratni meter stavbe ali poraba energije glede na temperaturni primanjkljaj), ki so pomemben indikator uspešnosti zmanjševanja rabe energije in blaženja posledic energetske krize,« nadaljuje Primožič in dodaja, da so v Metroniku razvili lastno programsko rešitev MePIS Energy, ki omogoča napredna orodja za upravljanje energije v skladu s standardom ISO 50001.

3 Napredni senzorji vodijo prezračevanje in klimatizacijo

V zadnjem obdobju zdravo bivalno okolje postaja ena izmed osrednjih tematik na področju pametnih zgradb.

»Napredni senzorji poleg merjenja temperature in vlage omogočajo merjenje kakovosti zraka, koncentracijo ogljikovega dioksida, trdih delcev ter neprijetnih vonjav. Na podlagi izmerjenih vrednosti sistem avtomatizacije prilagaja količino dovedenega svežega zraka v stavbo in uporabnike stavbe opozarja na prekoračene vrednosti,« delovanje senzorjev opisuje Primožič.

4 Pametni sistemi skrbijo za vzdrževanje, preden pride do okvare

»Pametni sistemi v zgradbah stalno spremljajo delovanje sistemov in obveščajo uporabnika o potrebnih vzdrževalnih delih, preden pride do okvare. Tako uporabnik zniža stroške vzdrževanja zgradbe in zmanjša število izpadov sistemov ob morebitnih okvarah,« Primožič izpostavlja prednosti teh sistemov.

Dodatno pojasni: »Sistem na primer uporabnika obvesti, da je doseženo določeno število obratovalnih ur v sklopu rednega vzdrževanja ali da je poraba energije povečana, kar nakazuje na neustrezno delovanje naprave.«

5 Največji hit: pametne omarice za poslovne prostore

»Največ povpraševanja je po pametnih rešitvah za dolgoročno uporabo omaric za zaposlene, kjer vsak uporablja dodeljeno omarico (higiena). Zanimanje vlada tudi za kratkoročno, deljeno uporabo omaric v pisarnah, saj je tako potrebnih manj, s tem pa prihranimo prostor. V zadnjem času so zanimivi interni paketomati za brezdotično distribucijo dokumentov med zaposlenimi ali celo prevzem spletnih nakupov na delovnem mestu. Oboje se seveda odklepa brezstično, s fizičnim (kartico) ali digitalnim (mobilno aplikacijo ali QR-kodo) medijem,« rešitve našteva Jenčič.

Trendovsko je odpiranje s pametno uro, prilagoditev strani odpiranja levičarjem in desničarjem, onemogočen dostop po koncu delovnega časa in odklepanje na daljavo prek mobilne aplikacije, dodaja Jenčič in navede primer uporabe: »Edinstvena rešitev je na primer rešitev dostave čistih delovnih oblačil v pametne tridelne omarice zaposlenih v slovenski tovarni aluminija.«

Sistemi pametnih omaric ne potrebujejo nikakršnega vzdrževanja oziroma rednih posegov, kar omogoča občutne prihranke v večletni dobi uporabe. V Avstraliji so na primer popularni sistemi za omarice End-of-Trip, za hrambo čelad, skirojev za zaposlene in podobno, kot pojasnjuje Jenčič; podjetja s tem spodbujajo dejavnosti za izboljšanje zdravja in počutja zaposlenih.

VABLJENI V NOVI ILLY SHOP.
DOBRODOŠLI NA POTI DO SREČE.

V pritličju nakupovalne galerije Kristalne palače v ljubljanskem BTC City-ju je odprta nova trgovina ILLY SHOP. V njej boste našli kavo illy v vseh izvedbah in praženjih, kavne aparate, umetniške skodelice in pribor za pripravo kave. Ponudbo dopolnjujejo vrhunski francoski čaji Dammann Frères ter izvrstna čokolada Domori.

ILLY SHOP, Ameriška ulica 8, 1000 Ljubljana, T 051 620 520, www.espresso.si

LIVE HAPPILLY

KAJ PA, ČE – ZMANJKA ELEKTRIKE!

Izpostavljamo najpomembnejše posledice, ki lahko doletijo podjetnike.

Urška Kalan, mag. inž. energetike

To ni nemogoče. Že večkrat se je zgodilo, tako v Evropi kot po svetu.

V Kanadi je bilo na primer leta 1989 v Quebecu brez elektrike 55 milijonov ljudi. Brazilija je 11. marca 1999 doživela največji »blackout« (zatemnitev, prevod avtorja), ki je vplival na 160 milijonov ljudi. Podobno se je zgodilo na Kitajskem.

Tudi kibernetski napad v Iranu je leta 2010 prek računalniškega virusa povzročil znatno škodo na iranskih centrifugah za jedrsko energijo, ki so bile prirejene tako, da so ušle izpod nadzora. V Braziliji in Paragvaju pa je bilo leta 2009 60 milijonov ljudi brez elektrike kar 11 dni.

Ne le daleč. Tudi blizu nas.

Zgodilo se je že tudi blizu nas. Na primer v Evropi. V Italiji je 56 milijonov ljudi 28. septembra leta 2003 za 12 ur ostalo brez elektrike. Zadnji večji »blackout« je centralno EU doletel leta 2006, ko je v Nemčiji, Franciji, Belgiji, Španiji in na Portugalskem brez elektrike za več ur ostalo več kot 15 milijonov gospodinjstev.

Foto: Shutterstock

V Ukrajini je bilo 23. decembra 2015 zaradi izpada šest ur brez elektrike okoli 225.000 ljudi. »Blackout« v Ukrajini je bil pravzaprav serija usklajenih kibernetskih napadov na tri energetska podjetja. Napadalci so zlonamerno programsko opremo uporabljali približno šest mesecev, preden so izklopili napajanje. V teh mesecih so hekerji zbirali poverilnice, spreminjali status privilegijev in izvajali premike znotraj omrežja.

Tudi poplave v Nemčiji lani so povzročile krizno stanje, tako da je bilo več kot 100.000 ljudi nekaj dni brez elektrike.

Ni torej nemogoče, zato bi se bilo dobro malce pripraviti v skladu s starim načelom, da nas nič ne sme presenetiti.

Izpad električne energije je realna varnostna grožnja; ni nemogoče, da bi se v kratkem spet uresničila. Vprašanje je le, kako se z njo čim lažje spopasti kot družba, da ne ostanemo brez električne energije več dni oziroma tednov.

Že lansko jesen je denimo avstrijska obrambna ministrica zapisala: »Vprašanje ni, ali bo prišlo do izpada, temveč le, kdaj.« Ob je imela avstrijska vlada resno promocijsko kampanjo opozarjanja ljudi, da se to lahko zgodi in kako ravnati v takšnem primeru.

Kaj se zgodi, če traja dan, mesec ali dlje časa?

Nihče ne ve zagotovo, kaj se bo zgodilo zaradi izpada električne energije. Gotovo pa je, da se ne bomo tako hitro vrnili v svojo »vsakdanjo rutino« brez resnih gospodarskih posledic v naslednjih petih letih. V enem od scenarijev, če se zgodi kolaps, je za vso Evropo pričakovati približno teden dni vnovičnega vzpostavljanja električne energije.

Če torej električni mrk traja nekaj ur, en dan ali teden, morajo biti podjetja na to ustrezno pripravljena z vzpostavljenimi protokoli in rezervnim načrtom. Samo dogajanje in ukrepanje mora biti hitro. Pri tem se moramo vprašati, kateri procesi v podjetju lahko delujejo brez elektrike in preprečijo večjo gospodarsko škodo.

V takšnih primerih se nam ustavi proizvodnja in varnostni sistemi. Ocenjujemo lahko, da imajo zaposleni v svojih prevoznih sredstvih na zalogi še za dan ali dva goriva, da lahko pridejo na delo. Identificirati moramo ključne kadre, ki lahko preprečijo gospodarsko škodo. Pojavi se tudi vprašanje komunikacije v podjetju. Stacionarni in mobilni telefoni ne delujejo; kako vzpostaviti stik z dislociranimi enotami, dobavitelji?

Celotni informacijski sistem pade, računalniki brez napajanja prav tako ne delujejo, prenosniki pa le nekaj ur pri nepolni moči. Ali imamo pri tem vse podatke shranjene v oblaku? Brez elektrike nam tudi to ne pomaga. Prav tako je vprašanje, kako zagotoviti (čim bolj) tekoč plačilni promet, koliko gotovine imamo za plačilo tekočih obveznosti do zaposlenih (za plače), dobaviteljev in podobno, ali banke delujejo …

Ogrevanje in razsvetljava v obratu po izpraznitvi agregatov prav tako ne delujeta več. Glede na ocene bi tak izpad električne energije po vsej Sloveniji v samo 24 urah povzročil za okoli 108,68 milijona evrov škode.

Kaj to pomeni za povprečno slovensko podjetje?

Ob (daljšem) električnem mrku je prekinjena naša dobavna veriga za delovanje proizvodnje. Dobavitelji ne dostavljajo surovin in materialov, ker ni komunikacije. Sistem sprejemanja in oddaje blaga nenadoma ni več urejen …

Kaj naredijo v prehranski industriji in trgovinah s hitro pokvarljivim blagom, ko termični procesi in hladilne naprave (hladilniki, klime) ne delujejo več?

Hkrati se nam ob tem kot podjetju zastavi vprašanje, ali bodo zaposleni res prišli na delo, če imajo doma šoloobvezne otroke, ki nimajo varstva, stanovanjske hiše pa so brez ogrevanja in razsvetljave?

Javni promet se ustavi, prometna signalizacija ne deluje. Kje kupiti hrano in druge življenjske potrebščine, če imamo samo bančno kartico, doma smo brez gotovine, POS-terminali pa ne delujejo?

Pričakovati je tudi težave pri oskrbi s pitno vodo in pri odvajanju komunalne odpadne vode, saj naj čistilne naprave ne bi delovale brez

SAMOSTOJNO UPRAVLJAJTE Z OSKRBO Z ELEKTRIČNO ENERGIJO IN ZMANJŠAJTE STROŠKE

HEPI Trader vam omogoča vpogled v stanje trga električne energije in nakupe v tranšah

HEP Energija je eden izmed dobaviteljev električne energije na slovenskem trgu, ki svojim velikim poslovnim odjemalcem ponuja storitev in programsko aplikacijo HEPI Trader. Prednosti tega izjemnega poslovnega orodja je veliko število odjemalcev prepoznalo prav zato, ker jim omogoča samostojno upravljanje z električno energijo, stalen vpogled v trg električne energije in odločanje o terminih tranšnih nakupov energije, vse z namenom optimizacije stroškov in pogojev poslovanja.

Poslovanje prek spleta

HEPI Trader strankam omogoča, da si preko spleta ogledajo pogodbe in transakcije, oddajo naročila, ogledajo poročila o analizi gibanja cen na veleprodajnih trgih in povprečne cene na transakcijo. Gre za zmogljivo programsko orodje, s katerim odjemalec virtualno komunicira s trgom električne energije, nabavlja električno energijo v času, ki se mu zdi optimalen, in po cenah, za katere ocenjuje, da ustrezajo njegovim potrebam. To je še posebej pomembno v razmerah, ko pride do velike spremembe borznih cen in ko cene na veleprodajnih trgih rastejo.

Informacijska in svetovalna podpora

Da bi kupci kar najbolje izkoristili prednosti, ki jih ponuja aplikacija HEPI Trader, HEP Energija ponuja tudi informacijske in svetovalne storitve v obliki delavnic, na katerih priznani strokovnjaki dajejo vpogled v gibanja in trende na trgu z električno energijo.

Poleg zadovoljnih strank storitve HEPI Trader, HEP Energija oskrbuje skoraj 700 odjemalcev v kategoriji podjetništvo, svoje uspešno poslovanje pa temelji na dolgoletni tradiciji in izkušnjah skupine HEP, vodilne družbe za oskrbo z električno energijo na hrvaškem trgu. Lastna proizvodnja skupine HEP s precejšnjim deležem električne energije iz obnovljivih virov zagotavlja zaščito pred borznimi gibanji.

info@hep-energija.si | 01 2926 166 | 01 2326 169

elektrike. Vse storitve in dejavnosti nenadoma postanejo zelo omejene.

V takem primeru bo torej trajalo nekaj dni, da bodo vse omrežne infrastrukture, ki so odvisne od napajanja, kot so mobilni in stacionarni telefoni, bankomati, plačilni sistemi, bencinske črpalke, semaforji, predori, železniški promet, javni prevoz, dvigala, proizvodne linije in internet, spet delovale. Šele takrat bo možen ponovni zagon infrastrukture.

Ali so lastniki OVE na lokaciji objekta zaščiteni?

Kaj pa samooskrbni? Sončni paneli za svoje delovanje (pretvorbo sončne energije v električno) potrebujejo manjšo napravo, imenovano razsmernik oziroma bolj poznano kot inverter.

Ta naprava enosmerni električni tok, ki ga proizvajajo solarni moduli, pretvarja v dvosmernega. Spremeni se tudi karakteristika toka, tako da lahko električno energijo oddajamo v omrežje ali pa jo uporabimo za oskrbo lastnih električnih strojev in naprav. Za samo pretvorbo/delovanje pa potrebuje elektriko.

Če torej elektrike ni, sončne celice ne delujejo.

Podobno je s toplotnimi črpalkami. Te ob pomoči električne energije prenašajo (črpajo) toplotno energijo iz toplotnega vira (zemlje, vode ali zraka) v ogrevalni sistem. To se zgodi v zaprtem tokokrogu, kjer se tekoči delovni medij (hladivo) uparja, komprimira in ponovno utekočinja. Le tako je toplotno energijo mogoče z nižjega temperaturnega nivoja dvigniti na višjega. Hladilno sredstvo pri tem ostane v tokokrogu in se ne porablja ali sprošča v okolje.

Ogrevanje nam tako ne deluje, če ni elektrike za osnovno delovanje ogrevalnega procesa. Še huje: tudi peči na trda goriva in nafto v večini primerov ne delujejo, ker imajo vgrajene sisteme za čiste izpuste. Ti prav tako potrebujejo elektriko.

Celovite rešitve, ki bi odpravila vse težave, ni. Glavno je, da se pokrije škoda, za to pa je treba imeti zelo dober načrt.

Druge tehnologije oziroma začasne rešitve, ki lahko pomagajo ublažiti posledice v gospodarstvu, so pomožni viri napajanja, na primer agregati, baterije, zalogovniki toplote in akumulatorji. Pri tem je zelo pomembno omeniti, da sistem nikoli ne bo deloval v celoti, temveč gre v takih primerih predvsem za preprečevanje minimalne škode.

Se bo res zgodilo v prihodnosti?

Prihajajo električni avtomobili. Iz naftnih derivatov in premoga prehajamo na nizkoogljično družbo (čedalje bolj na električno energijo). Izpostavljenost podjetij bo zato še toliko višja.

Najpomembneje je, da država zagotovi robusten sistem, ob katerem je verjetnost takšnih izpadov čim manjša – če do njih že pride, pa jih je potem mogoče hitreje odpraviti. Ne glede na to pa je ključno, nujno in modro, da se vsa podjetja na ta izziv pripravijo.

VODILNI PROIZVAJALEC V EVROPI V PROGRAMU MERIL ZA GRADBENIŠTVO

- VODNE TEHTNICE–LIBELE
- ZIDARSKE LETVE IN PROFILI
- MERILNI KOTNIKI
- KOVINSKA RAVNILA
- DOLŽINSKA MERILA
- LASERSKI PROGRAM
- GOZDARSKE PREMERKE
- SVINČNICE
- IZDELKI ZA OZNAČEVANJE IN ZARISOVANJE
- REKLAMNI IZDELKI
- ROČNA ORODJA ZA IZRAVNAVE
- DRUGA MERILNA ORODJA

SLOVENSKI PROIZVOD SLOVENSKA KAKOVOST SQ SLOVENIAN QUALITY

TOVARNA MERIL KOVINE

TOVARNA MERIL KOVINE d.d.
Pameče 153, 2380 Slovenj Gradec, Slovenija
T: +386 (0)2 88 46 300 | F: +386 (0)2 88 46 314
E: info@tm-kovine.si | www.tm-kovine.si

UMERITE SI ŽIVLJENJE S KAKOVOSTNIMI MERILI

Nagrada

TOMAŽ IN METKA MAROVT STA PODJETNIKA LETA 2021

»Marovt proizvodno uvozno-izvozno podjetje je eno izmed najnaprednejših, digitaliziranih in avtomatiziranih proizvodenj kovanja v Evropi,« so v utemeljitvi nagrade članu SBC, ki podjetje vodi skupaj z ženo, zapisali pri Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije.

Glavna dejavnost podjetja Marovt je visokokakovostno kovanje, izdelava in obdelava odkovkov ter izdelava stružnih delov za najprestižnejše vodilne znamke v avtomobilski industriji. Z odličnostjo so prodrli na najzahtevnejše svetovne trge.

https://www.sbc.si/aktualno/tomaz-in-metka-marovt-sta-podjetnika-leta-2021-2022-03-18

Finalisti

POSTOJNSKA JAMA V FINALU EVROPSKEGA TEKMOVANJA NATURA 2000

Varuhi zmajevih mladičkov iz Postojnske jame so finalisti tekmovanja za evropsko nagrado Natura 2000. Kot edini iz Slovenije se v Postojnski jami potegujejo za naziv, ki nagrajuje skrbnost, odličnost in zavest pri upravljanju zaščitenih naravnih območij. Za varuhe iz Postojnske jame lahko do 27. aprila glasujete na: https://ec.europa.eu/environment/natura-2000-award/current-edition/postojna-cave-baby-dragon-guardians_en
https://www.sbc.si/aktualno/postojnska-jama-v-finalu-evropskega-tekmovanja-natura-2000-2022-03-22

Medalje

41 ZLATIH PEKOVSKIH MEDALJ ZA ČLANA SBC

Na vsakoletnem ocenjevanju odličnosti pekovskih izdelkov GZS Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij sta se tudi letos med najboljše uvrstili podjetji Don Don in Conditus. Prvi je prejel 35, drugi 6 zlatih medalj.
https://www.sbc.si/aktualno/conditusovim-slascicarskim-mojstrovinam-kar-sest-zlatih-priznanj-2022-02-18

Zaposlovalca leta

ŠPICA INTERNATIONAL IN LUNOS NAJBOLJŠA SLOVENSKA ZAPOSLOVALCA

Priznanje zlata nit, ki ga vsako leto podeljuje časopisna hiša Dnevnik, sta za leto 2021 prejela Špica International v kategoriji srednje velikih in Lunos v kategoriji malih podjetij.
Špica International je podjetje z močno organizacijsko kulturo, ki je usmerjeno v najvišjo uspešnost in preboje tam, kjer je najbolj zahtevno, so zapisali v obrazložitvi nagrade. Lunosovi zaposleni kakovost odnosov v podjetju ocenjuje nadpovprečno. Fluktuacija kadrov je nizka, ekipa pa uigrana, so izpostavili organizatorji.
V izboru za najboljšega zaposlovalca je bila od skupno 21 nominirancev kar tretjina članov SBC. Poleg zmagovalcev tudi podjetja Varis Lendava (velika podjetja), XLAB (srednje velika podjetja) ter Intera, Klančar žerjavi in Madwise (mala podjetja).
Sočasno je potekal tudi natečaj Starejšim prijazno podjetje – Z leti še vedno ZAvzeti. Eno od treh posebnih priznanj je prejel član SBC, podjetje Mikrocop.
https://www.sbc.si/aktualno/spica-international-in-lunos-najboljsa-slovenska-zaposlovalca-2022-03-28

Priznanje

ALEKSANDRU BASTLU PRIZNANJE ZA POSEBNE DOSEŽKE IN PREDANO DELO

Priznanje ZITko Združenje za informatiko in telekomunikacije pri GZS vsako leto podeli posameznikom, ki so zaslužni za prispevek k izboljševanju panoge informacijsko-komunikacijske tehnologije in podporo digitalizaciji v Sloveniji.
»Za nagrado je zaslužna celotna ekipa BASS,« je povedal Bastl, član SBC ter ustanovitelj in direktor podjetja, ki je specializirano za digitalno transformacijo poslovnih procesov z najsodobnejšimi informacijskimi rešitvami.
https://www.sbc.si/aktualno/aleksander-bastl-s-podporo-ekipe-bass-prejel-posebno--priznanje-za-svoj-prispevek-in-predano-delo-2022-02-17

AKRAPOVIČ
EXHAUST SYSTEM TECHNOLOGY

MOČ ZVOKA

Poskrbite za neprekosljivo zmogljivost, edinstven dizajn in si prilastite asfalt z Akrapovičevim izpušnim sistemom. Njegovo kakovost lahko vidite, slišite in se je dotaknete – je rezultat mojstrske izdelave, tehnološkega znanja ter uporabe vrhunskih materialov.

BMW M3 (G80) / BMW M4 (G82, G83) - OPF/GPF
Slip-On Line (Titanium) / S HOMOLOGACIJO ECE

Akrapovič d.d.
Malo Hudo 8a, 1295 Ivančna Gorica, Slovenija / **www.akrapovic.com**

SPLOŠNO OPOZORILO Zaradi globalne distribucije izdelkov podjetja Akrapovič d.d. niti podjetje Akrapovič d.d. niti nobena njegova podružnica ne jamčijo, da je izpušni sistem skladen z zakonodajo na področju emisij v zrak in emisij hrupa oz. zakonodajo o označevanju v vseh državah. Informacije o veljavni zakonodaji, ki ureja uporabo izdelka, mora kupec pridobiti samostojno, prav tako pa mora zagotoviti tudi skladnost s to zakonodajo.

ROLEX

CELLINI MOONPHASE

MALALAN

MESTNI TRG 21, 1000 LJUBLJANA
+386 1 4217 740, WWW.MALALAN.EU